

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

VÝBĚR KANDIDÁTŮ NA SOUDCE, ČEKACÍ PRAXE, ZKOUŠKY KANDIDÁTŮ NA SOUDCE (VE VYBRANÝCH ZEMÍCH)

**JUDr. Jindřiška Syllová, CSc., Mgr. Darina Šimková,
Ing. Daša Smetanková, Ph.D., Ing. Renáta Čermáková,
Bc. Gabriela Vidnerová, Mgr. Klára Urbanová¹**

únor 2015
studie č. 5.349

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

¹ Spoluautoři: Anna-Marie Chlantová, Tereza Holubová, Bc. Jakub Vach

Obsah:

Belgie.....	4
Právní úprava a druhy soudů.....	4
Kdo provádí jmenování soudců obecných soudů.....	4
Procedura zkoušek a jmenování soudce obecných soudů a funkcionářů soudů.....	4
Estonsko.....	5
Právní úprava ustavování soudců.....	5
Kdo jmenuje soudce jednotlivých soudů.....	5
Požadavky pro jmenování.....	5
Soudcovská zkouška.....	6
Přípravné období.....	7
Finsko.....	8
Právní úprava ustavování soudců a druhy soudů.....	8
Kdo provádí jmenování profesionálních soudců.....	8
Procedura přípravy návrhu Radou pro jmenování soudců.....	8
Rada pro jmenování soudců (sc. 7 zákona).....	9
Francie.....	9
Soudní soustava.....	9
Právní úprava ustavování soudců.....	11
Požadavky pro přijetí do Státní školy pro soudce.....	11
Přípravné období justičních posluchačů.....	13
Zvláštní jednorázové přijetí soudců.....	13
Soudci přímo jmenování (bez absolvování Státní školy pro soudce).....	14
Postupová komise.....	15
Požadavky pro jmenování soudcem.....	15
Státní škola pro soudce a její charakteristika.....	15
Status justičních posluchačů.....	16
Finální hodnocení justičních posluchačů (zkouška).....	18
Chorvatsko.....	21
Právní úprava ustavování soudců.....	21
Soudní soustava.....	21
Kdo provádí jmenování.....	22
Požadavky pro jmenování soudcem.....	23
Soudcovské zkoušky.....	24
Itálie.....	24
Právní úprava.....	24
Kdo provádí jmenování nových soudců.....	24
Požadavky pro jmenování soudcem.....	24
Soudcovská zkouška, svěření funkce, čekací doba, odborné posouzení.....	25
Německo.....	25
Právní úprava ustavování soudců.....	25
Druhy soudů.....	25
Procedura ustavování osob za soudce (všech soudů kromě ústavních).....	26
Kdo provádí jmenování soudců jednotlivých soudů pro vyšší úroveň.....	26
Nizozemsko.....	27
Právní úprava a soustava soudů.....	27

Příprava soudců a požadavky na přijetí do přípravy soudců.....	27
Kdo provádí jmenování soudců (s výjimkou Nejvyššího soudu).....	27
Polsko.....	28
Právní úprava ustavování soudců.....	28
Druhy soudů, kdo jmenuje soudce jednotlivých soudů.....	28
Ustavování soudců obecných soudů.....	29
Rakousko.....	30
Právní úprava a soustava soudů.....	30
Ústavní soudní dvůr.....	31
Kdo provádí jmenování soudců.....	31
Procedura přípravy a jmenování.....	31
Justiční čekatelství.....	32
Čekatelství a soudcovská zkouška.....	33
Slovensko.....	34
Právní úprava.....	34
Druhy soudů.....	34
Kdo provádí jmenování.....	34
Požadavky pro jmenování.....	35
Justiční zkouška a výběrové řízení.....	36
Soudní rada.....	36
Slovinsko.....	36
Právní úprava.....	36
Druhy soudů.....	36
Kdo provádí ustavování nových soudců.....	37
Požadavky pro jmenování soudcem.....	37
Požadavky pro ustavování soudců u vyšších soudů.....	37
Praxe nezbytná pro jmenování soudcem, zkoušky.....	38
Ustavování funkcionářů soudů.....	38
Ustavování soudců Ústavního soudu.....	39
Švédsko.....	39
Právní úprava.....	39
Druhy soudů.....	40
Kdo provádí jmenování, požadavky pro jmenování soudcem.....	40
Výběr, příprava a zkoušky kandidátů na soudce.....	40
Velká Británie.....	41
Právní úprava.....	41
Druhy soudů a kdo provádí jmenování.....	41
Procedura ustavování soudců – výběrové řízení.....	42

Belgie

Právní úprava a druhy soudů

Ústava - čl. 151, Kodex pro justici, čl. 190 an., zákon o ústavním soudu z 6. 1. 1989.

Kromě obecných soudů existuje ústavní soud a Nejvyšší správní soud. 12 ústavních soudců je jmenováno králem ze seznamu, 2 kandidáti na 1 soudce, navrženém alternativně Sněmovnou zástupců a Senátem.

Nejvyšší správní soud je Radou státu. Má 44 soudců. Soudci jsou navrhováni jednomyslně samotnou Radou státu, na každé místo navrhuje Rada 3 jména. Nominanta může vetovat ministr spravedlnosti, jen z formálních důvodů. Poté jsou jména nominantů postoupena komorám parlamentu, které mohou počet následně jmenovaných omezit. Poté z nominovaných 3 vybírá soudce král.

Kdo provádí jmenování soudců obecných soudů

V Belgii existuje Vysoká rada pro justici, příslušná pro celý stát. Zkoušky pro nové soudce obecných soudů organizují 2 výbory pro jednotlivé jazykové komunity (frankofonní výbor pro nominace a jmenování - CND, holandskojazyčný výbor pro nominace a jmenování – BAC). Program nominačních zkoušek je uveřejněn ve sbírce.

Jmenování provádí formálně král (viz níže).

Procedura zkoušek a jmenování soudce obecných soudů a funkcionářů soudů

Existují 3 typy zkoušek

- zkouška pro vstup do soudní stáže

Této zkoušky se mohou účastnit PhD. , Mgr., nebo Bc. s příslušným vzděláním v oboru. Pokud mají nejméně 1 rok praxe v právnickém povolání.

Zkouška obsahuje písemnou část (2 testy, oba musí být splněny) a poté ústní část. Místa jsou zaplňována podle pořadí z testů.

Po složení zkoušky mají absolventi nárok na stáž (do 3 let musí nastoupit) a poté se mohou přihlásit k výkonu uprázdněné pozice soudce. Jedná se o nepřímý výběr soudce, kandidát musí mezitím absolvovat roční stáž.

- zkouška pro odborné nadání

Žadatelé musí mít nejméně 5 letou praxi, která se započítává pro získání místa státního zástupce, nebo 10 let praxe, která se započítává pro pozici v soudnictví. Této zkoušky se mohou účastnit právníci se zvláštní právníkou zkušeností. Zkouška je písemná ze dvou částí a ústní. Ústní zkouška je u 3 různých skupin jmenovaných radou. (U této zkoušky se momentálně testují jako podpůrné psychologické testy.)

Úspěšní absolventi zkoušky mají možno přímo podat přihlášku na funkci soudce.

- ústní hodnotící zkouška

Zkušeni právníci s praxí aspoň 20 let se mohou účastnit této zkoušky a mohou se hned ucházet o místo soudce. (Povinná praxe zahrnuje 20 let plného úvazku v právnickém povolání, a nejméně 5 let praxe, která vyžadovala důkladnou znalost práva).

Certifikát z hodnotící zkoušky je platný 3 roky, v této době mohou začít vykonávat funkci soudce. Tato možnost byla zavedena až v r. 2001. Počet soudců, kteří mohou zaplnit místa soudců tímto způsobem, je omezený.

Pokud má kandidát jednu z těchto zkoušek, nestává se automaticky soudcem. Kandidáti se hlásí do uprázdněných míst v justici. Místa jsou vyhlašována jednou měsíčně ve sbírce.

Jmenování se provádí po pohovoru a srovnání kandidátů, Rada musí souhlasit dvoutřetinovou většinou se jmenováním nominanta. Takto označený kandidát je prezentován ministru spravedlnosti (formálně králi). Ministr spravedlnosti může odmítnout jmenovat nominanta jen z výslovných důvodů. Odmítnutí jmenování je výjimečné.

Tento proces se týká jak nových soudců, tak funkcionářů soudů. Procedura se za posledních 10 let nezměnila.

Estonsko

Právní úprava ustavování soudců

Právní úprava ustavování soudců je obsažena v Zákoně o soudech, v kapitolách 7 a 8².

Kdo jmenuje soudce jednotlivých soudů

Nejvyšší soud je nejvyšším soudem v Estonsku a působí také jako soud pro přezkum ústavnosti. Hlavní soudce Nejvyššího soudu je jmenován do funkce parlamentem (Riigikogu) na doporučení prezidenta na období 9 let. Soudci Nejvyššího soudu jsou jmenováni do úřadu parlamentem na doporučení vrchního soudce Nejvyššího soudu.

Soudci okresních soudů (prvoinstanční soudy), odvolacích soudů³ a správních soudů jsou jmenováni prezidentem Estonské republiky na návrh Nejvyššího soudu. Je-li více kandidátů na jedno místo soudce, Nejvyšší soud rozhodne, koho prezidentovi doporučí ke jmenování (na základě předchozí zkoušky, viz níže).

Předsedové odvolacího soudu, správního soudu a okresního soudu jsou jmenováni ministrem spravedlnosti z řad soudců daného soudu.

Soudci jsou jmenováni do funkce na základě veřejné soutěže. Ministr spravedlnosti vyhlašuje veřejnou soutěž na volné pracovní místo u správního soudu a okresního soudu. Hlavní soudce Nejvyššího soudu vyhlašuje veřejnou soutěž na uvolněnou pozici na Nejvyšším soudu.

Po jmenování do funkce složí soudce přísahu: "Slibuji, že budu věrný Estonské republice a jejímu ústavnímu pořádku. Slibuji, že budu vykonávat spravedlnost v souladu se svým svědomím a v souladu s Ústavou Estonské republiky a dalších zákonů." Soudci Nejvyššího soudu skládají přísahu před parlamentem, ostatní soudci skládají přísahu do rukou prezidenta republiky.

Požadavky pro jmenování

Požadavky na výkon funkce soudce jsou stanoveny v § 47 v zákoně o soudech. Kandidát musí být estonským občanem, získat v oblasti práva alespoň úředně ověřený magisterský titul nebo mít odpovídající zahraniční kvalifikaci, musí mít znalost estonského jazyka (úroveň C1), mít vhodné charakterové vlastnosti a schopnosti.

Do funkce nesmí být jmenován člověk odsouzený za trestný čin. Osoby, které byly odvolány

² Text zákona je dostupný online v angličtině na <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/514022014001/consolide>

³ Pro určitý počet okresních soudů je vždy jeden určen jeden okresní soud jako odvolací.

z funkce soudce, notáře nebo soudního vykonavatele, osoby, které byly vyloučeny z Estonské advokátní komory, osoby, které byly propuštěny z veřejné služby za disciplinární přestupek osoby, které jsou v bankrotu/finančních potížích. Do funkce soudce dále nelze jmenovat osoby, které byly propuštěny z funkce auditora (to ovšem neplatí, pokud tento člověk ukončil svou činnost na základě vlastní žádosti), osoby, které byly propuštěny z pozice soudního překladatele.

Dalším omezením pro výkon funkce soudce je věk, soudce může vykonávat tuto funkci maximálně do věku 67 let.

Soudci nesmí vykonávat žádné jiné zaměstnání, s výjimkou vzdělání a výzkumu. Soudce musí o výkonu vedlejší činnosti informovat předsedu soudu. Výkon další práce nesmí být na úkor jeho soudcovských povinností a nesmí poškozovat nezávislost soudu.

Soudce dále nesmí být členem parlamentu, městské nebo obecní rady, ani členem politické strany.

Ustavení soudce správního soudu - pro jmenování soudcem musí kandidát složit zkoušku. V případě, že kandidát pracoval 2 roky jako advokát bezprostředně před termínem zkoušky, a dále v případě, že kandidát již byl ve funkci soudce nejdéle 10 let před termínem zkoušky, nemusí kandidát projít soudcovskou zkouškou (Zákon o soudech, § 50).

Ustavení soudce okresního soudu - může být jmenován do funkce, pokud projde soudcovskou zkouškou a je zkušeným a uznávaným právníkem (Zákon o soudech, § 51).

Soudcovská zkouška

Soudcovská zkouška se skládá z písemné a ústní části. Písemná část spočívá ve vypracování případové studie a ústní částí se rozumí posouzení kandidátových teoretických znalostí.

Osobní charakteristiky kandidáta jsou též hodnoceny na základě ústního pohovoru. Výsledky hodnotí soudcovská zkušební komise. Zkušební komise zohledňuje i další dostupné informace, jako například stanovisko současného nadřízeného daného kandidáta (§ 54 soudního zákona). Zkušební komise prezentuje svoje závěry Nejvyššímu soudu, který následně udělá konečný výběr a rozhodne, koho doporučí prezidentovi ke jmenování.

Výsledky zkoušek se vyhodnocují na základě stupnice od nuly do deseti. Ústní a písemná část zvlášť. Adept podmínkám zkoušky vyhoví, pokud průměrná známka z ústní i písemné části zkoušky není nižší než pět.

Zkušební komise

Zkušební komise soudců se skládá z deseti členů volených na 5 let: dva soudci prvoinstatčních soudů, dva soudci odvolacího soudu, dva soudci Nejvyššího soudu, jeden právník určený radou Právnické fakulty Univerzity v Tartu, zástupce Ministerstva spravedlnosti jmenovaný ministrem spravedlnosti, soudní advokát, kterého určí vedení advokátní komory a státní zástupce určený vedoucím státního zastupitelství.

Hlavní povinností zkušební komise soudců je posouzení právních znalostí a vhodnost charakterových vlastností osob, které žádají o pozici kandidátů na soudcovské funkce. Zkušební komise schvaluje svůj jednací řád. Nejvyšší soud poskytuje pro zkušební komisi administrativní podporu.

Charakterové vlastnosti kandidáta na soudcovské funkce se posuzují na základě ústního pohovoru. Uchazeč o místo soudce musí dále projít bezpečnostní prověrkou před svým jmenováním (výjimka v případě, že uchazeč je již držitelem platného povolení k přístupu k utajovaným skutečnostem, které jsou klasifikovány jako přísně tajné nebo v případě, kdy uchazeč v době konání přijímacího řízení pracuje na takové pozici ve státní službě, která mu automaticky dovoluje přístup k přísně

tajným státním tajemstvím). Pokud kandidát projde bezpečnostní prověrkou, musí být jmenován do 9 měsíců od ukončení přezkumu, jinak musí proběhnout další bezpečnostní prověrka. Pokud kandidát zadržuje nebo záměrně předkládá nepravdivé informace, je ze soutěže o místo soudce vyloučen usnesením zkušební komise.

Přípravné období

V průběhu této tzv. přípravné služby je kandidát na soudcovskou funkci připravován na svou nadcházející pozici. Kandidát musí podstoupit přípravnou službu v soudní instituci, do které má být v budoucnu jmenován i ve všech ostatních typech soudu, tedy u krajského soudu, správního soudu a i okresního soudu. Přípravná služba může proběhnout i u nejvyššího soudu, na státním zastupitelství, v advokátní komoře nebo u orgánů výkonné moci nebo místní správy.

V době přípravné služby je kandidátovi předsedou příslušného soudu přidělen školitel, tedy soudce z příslušného soudu.

Doba trvání přípravné služby je dva roky. Uchazeč musí splnit soudcovskou zkoušku v průběhu přípravné služby, ale nejdříve 4 měsíce před ukončením přípravné služby. Pokud je uchazeč osvobozen od přípravné služby, zkušební komise mu na základě jeho žádosti stanoví termín zkoušky. Pokud kandidát neprojde soudcovskou zkouškou v průběhu přípravné služby, tato pokračuje do té doby než kandidát zkoušku splní (ne déle než 6 měsíců) nebo je s ním ukončen služební poměr. Pokud kandidát neprojde zkouškou, je s ním rozvázáán služební poměr a jeho kandidatura je tím ukončena. Na základě návrhu zkušební komise může být kandidát odvolán ze soutěže o místo soudce kvůli neuspokojivým výsledkům z přípravné služby. Pokud chce kandidát přípravnou službu předčasně ukončit, předseda soudu kandidáta uvolní se souhlasem zkušební komise na základě Zákona o státní službě.

V případě, že kandidát nebyl jmenován do funkce soudce po úspěšném složení soudcovské zkoušky do 5 let, musí soudcovskou zkoušku složit znovu. Není nutné opakovat přípravnou službu, pokud neuplynulo více jak 10 let od jejího absolvování.

Osoba, která je zkušeným a uznávaným právníkem a zkušební komise shledá, že není pochyb o tom, že dosavadní zkušenosti umožňují osobě převzít funkci soudce, aniž by prošla přípravnou službou, může být osvobozena od přípravné služby formou odůvodněného rozhodnutí zkušební komise. Zkušební komise může zkrátit dobu přípravné služby až o jeden rok v případě, že kandidát pracoval jako advokát nebo státní zástupce, poradce soudu, advokátní koncipient nebo soudce po dobu nejméně dvou let.

Zaměstnávání soudců u Nejvyššího soudu a u ministerstva spravedlnosti

Soudce může být přeložen do služby k Nejvyššímu soudu nebo ministerstvu spravedlnosti na jeho žádost a se souhlasem předsedy soudu. Během služby u Nejvyššího soudu nebo na ministerstvu spravedlnosti se jeho úřad soudce pozastaví. Soudci však musí být zachován plat soudce i další záruky. Soudce může vrátit na své původní místo soudce tak, že své rozhodnutí oznámí s měsíčním předstihem předsedovi příslušného soudu. Pokud má soudce po návratu na své místo nižší plat než když z funkce odcházel, musí mu být po dobu 6 měsíců vyplácena jeho původní vyšší mzda. Skončí-li služební poměr u Nejvyššího soudu nebo na Ministerstvu spravedlnosti a soudce nemá možnost vrátit se k bývalé funkci soudce a nepřeje si být přeložen na jiné místo, musí být propuštěn z funkce a musí mu být vyplacena náhrada ve výši jeho 6 měsíčních platů.

Finsko

Právní úprava ustavování soudců a druhy soudů

Právní úprava ustanovování soudců a rozdělení soudů je obsažena v Ústavě v článcích 98 až 103 a v zákoně o jmenování soudců z roku 2000 (dále jen zákon). Provedení zákona je svěřeno podzákonnému předpisu, pravidla jednání Rady pro jmenování soudců jsou upravena v jednacím řádu Rady pro jmenování soudců.

Soustava obecného soudnictví: Nejvyšší soud, odvolací soudy, okresní soudy. Správní soudnictví: Nejvyšší správní soud, správní soudy. Vytvoření zvláštních soudů v určených oblastech (např. pracovní, pojišťovací) je upraveno zákony.

Kdo provádí jmenování profesionálních soudců

Podle Ústavy je kandidát jmenován soudcem prezidentem republiky na návrh vlády. V případě uprázdnění soudcovské pozice musí být tato skutečnost oznámena soudem, kde se místo uprázdnilo, s výjimkou uvolnění pozic předsedů nebo soudců Nejvyššího a Nejvyššího správního soudu, kde se oznámení neprovádí. Prezident republiky jmenuje předsedu Nejvyššího a předsedu Nejvyššího správního soudu bez návrhu vlády.

Pro soudce Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu připravuje přednávrh vůči vládě příslušný soud (Nejvyšší soud pro soudce NS a Nejvyšší správní soud pro soudce NSS). Na žádost příslušného soudu může předat své posouzení kandidáta i Rada pro jmenování (ostatních) soudců.

Pro ostatní profesionální soudce (Finsko má i laické soudce) provádí přípravu jmenování nezávislá Rada pro jmenování soudců. Rada pro jmenování podle sc. 6 zákona dělá přípravy pro zaplnění pozic soudců a odůvodňuje návrhy na jmenování na pozici. Návrh na jmenování musí být dodán vládě ve formě návrhu rozhodnutí na jmenování, které je poté předáno prezidentu republiky.

Procedura přípravy návrhu Radou pro jmenování soudců

Před tím, než rada učiní návrh, vyžádá si názor soudu, do něhož se soudce jmenuje. Rada si může vyžádat i další stanoviska. Před odevzdáním návrhu na kandidáta má tento možnost vyjádřit svá stanoviska a názory vůči materiálům a stanoviskům, které rada obdržela. (Rada dohlíží i na proces jmenování po odeslání svého návrhu kandidáta).

Požadavky pro jmenování soudcem

Zákon stanoví následující požadavky pro možnost ucházet se o pozici v oblasti soudnictví:

Státní občanství Finska

Dosažené magisterské vzdělání v oblasti práva

Předchozí působení uchazeče na soudu nebo jinde v praxi musí prokazovat jeho profesní schopnosti a osobní charakterové vlastnosti nutné pro plnění úkolů plynoucích z pozice soudce

Mohou být požadovány zvláštní nároky na kvalifikaci v místech, kde jsou nutné odborné znalosti (například jazykové předpoklady apod.).

Pro předsedy Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu platí navíc požadavky:

- Uchazeč by měl být význačným expertem v oblasti práva
- Mít řídicí schopnosti

Požadavek řídicích schopností platí dále pro předsedu odvolacího soudu, vrchního soudce

okresního, správního, pojišťovacího a obchodního soudu a předsedu pracovního soudu. Neexistuje možnost výjimek z výše uvedených podmínek.

Příprava u soudu

Absolvování zvláštní přípravy soudců není formálně podmínkou pro získání soudcovského místa v návrhovacím procesu. Absolventi magisterského studia práv se mohou přihlásit k přípravě u soudu u okresních soudů, kde pracují jako tzv. notaari, po dobu jednoho roku – vykonávají přitom některé funkce soudce. Po úspěšném ukončení přípravy může absolvent získat čestný titul varatuomari (magistr práv se soudní přípravou).

Před jmenováním osoby musí tato navrhovaná osoba učinit prohlášení o svých zájmech, podle předpisů o střetu zájmů. Pokud dojde ke změně, musí osoba bez odkladu uvědomit příslušné úřady o této změně.

Pokud je nějaká soudcovská pozice neobsazena dočasně (mateřské dovolené apod.), je možno jmenovat soudce do dočasné soudní pozice. Jmenování do dočasných pozic je v zásadě podobné jako do trvalých pozic, pokud je dočasné jmenování delší než jeden rok. Pokud je kratší než jeden rok, jmenují soudce příslušné soudy, kde je volné místo (sc. 18), nebo předsedové soudů (ti u vyšších soudů jen na dobu kratší než 2 měsíce).

Rada pro jmenování soudců (sc. 7 zákona)

Radu ustanovuje vláda, podle návrhu níže uvedených institucí. Funkční období rady je 5 let a je usnášeníschopná za přítomnosti předsedy nebo místopředsedy a alespoň 8 dalších členů. Jejím předsedou je její člen, který byl navržený Nejvyšším soudem, místopředsedou pak člen nominovaný Nejvyšším správním soudem. Mimo tyto má soudní rada následující členy: jeden z předsedů odvolacích soudů, jeden z vrchních soudců správních soudů, jeden z vrchních soudců okresních soudů, jeden soudce odvolacího soudu, jeden soudce okresního soudu, jeden soudce správního soudu, další soudce správního soudu, nebo soudce ze zvláštních soudů, jednoho advokáta, jednoho státního zástupce a jednoho zástupce z oblasti vědy a výuky práva. Každý z členů má osobního náhradníka. V případě rezignace člena nebo náhradníka, vláda tuto přijme a ve shodě s procedurou určí nástupce, který bude v radě do konce funkčního období rady.

Francie

Soudní soustava

Ve Francii působí v současné době 6 500 justičních funkcionářů v soustavě obecných soudů, kteří se řadí do dvou kategorií:

- Soudci obecných soudů rozhodují soudní spory a jsou nejpočetnější skupinou soudců. V rámci této skupiny soudců lze ještě vydělit občanskoprávní a trestní větev.
- Státní zástupci (státní zástupci působící u soudů první instance) zastupují veřejný zájem. Státní zástupci rozhodují o účelnosti zahájení trestního stíhání a v soudním řízení navrhuji tresty za spáchané trestné činy.

Soudci obecných soudů nemohou být bez svého souhlasu převedeni k jinému soudu, zatímco státní zástupci jsou součástí hierarchie, na jejímž vrcholu stojí ministerstvo spravedlnosti.

Soudci obecných soudů buď vykonávají všeobecnou rozhodovací činnost s tím, že mohou

rozhodovat jak v občanskoprávních, tak v méně závažnějších trestních věcech, anebo mít specializaci, např. soudci rozhodující v rodinněprávních záležitostech, ve věcech nezletilých, vyšetřující soudci, soudci pro výkon trestu atd.

Soudci působící u odvolacích soudů⁴ jsou označováni jako tzv. radové.⁵ Radové zasedají v komorách, z nichž každá má svého předsedu, přičemž celý odvolací soud vede jeho předseda. Jako radové, předsedové komor a předseda soudu jsou označováni také funkcionáři působící u kasačního soudu, kde ještě navíc působí tzv. radové zpravodajové,⁶ kteří jsou funkcionáři nižšího stupně, ale vykonávají stejnou rozhodovací činnost.

Součástí **správního soudnictví** jsou ve Francii správní soudy⁷, odvolací správní soudy⁸ a státní rada.⁹ Správních soudců působících na těchto soudech je přibližně 1100. Tito soudci se specializují na správní spory a nepatří do kategorie obecných soudců.

Ústavní rada¹⁰ (ve svém rozhodnutí ze dne 22. července 1980) uznala existenci a nezávislost správního soudnictví za základní principy právního státu uznávané zákony Francouzské republiky. Správní soudci mají status umožňující zachování jejich nezávislosti, který mimo jiné zahrnuje záruku jejich neodvolatelnosti. Tito soudci jsou zpravidla vybíráni mezi absolventy Národní školy státní správy (ENA)¹¹ na základě konkurzů.

Nejvyšší rada správních soudů¹² má poradní funkci ve věcech individuálních opatření vůči správním soudcům (kariéerní postup, kárná provinění apod.).

Ústavní rada¹³ je orgánem kontroly ústavnosti ve Francouzské republice. Skládá se z devíti soudců, kteří jsou jmenováni na období 9 let (tři z nich prezidentem republiky, tři z nich předsedou senátu a tři z nich předsedou národního shromáždění). Jejich mandát není obnovitelný. Členem ústavní rady jsou na doživotí také bývalí prezidenti Francouzské republiky. Předseda ústavní rady je jmenován prezidentem republiky z řad jejích členů.

Ústavní rada kontroluje ústavnost zákonů a mezinárodních smluv, zaručuje řádný průběh parlamentních voleb a také referendum, rozhoduje ve věcech nemožnosti výkonu funkce prezidentem republiky apod.

Soudci vykonávající rozhodovací činnosti nikoli profesionálně

Kromě profesionálního soudního sboru ve Francii ještě působí tzv. „nikoli profesionální soudci.“ Patří mezi ně např. pracovní soudci, kteří rozhodují jednotlivé spory v pracovněprávních věcech, konzulární soudci, jež řeší spory mezi podnikateli, přísedící u soudů pro nezletilé, soudci pro spory související s pozemky, soudci ve věcech sociálního zabezpečení nebo soudci rozhodující o sporech velmi nízké hodnoty. Výše uvedené osoby nejsou profesionálními soudci, přesto vykonávají rozhodovací činnost.

4 Cour d'appel

5 Conseiller

6 Conseiller référendaire

7 Tribunaux administratifs

8 Cour administrative d'appel

9 Conseil d'état

10 Conseil Constitutionnel

11 École nationale d'administration

12 Conseil supérieur des tribunaux administratifs

13 Conseil Constitutionnel

Právní úprava ustavování soudců

Právním základem pro jmenování soudců ve Francii je Ústava¹⁴ a nařízení č. 58-1270 ze dne 22. prosince 1958, ve znění pozdějších předpisů,¹⁵ o postavení soudců, v původním znění, které je předmětem častých změn. Většina francouzských soudců se ke svému povolání dostává cestou konkurzu určeného absolventům. Existují však i další způsoby, jak lze ve Francii získat postavení soudce.

Požadavky pro přijetí do Státní školy pro soudce

Uchazeči o soudcovské povolání, kteří procházejí cestou základního konkurzu, absolvují tzv. „Státní školu pro soudce“,¹⁶ která se nachází v Bordeaux a jejíž studenti mají statut „justičních posluchačů.“¹⁷

Pro to, aby byl uchazeč přijat do Státní školy pro soudce, musí být držitelem vysokoškolského diplomu, který osvědčuje jeho vysokoškolské studium v trvání alespoň čtyř let po maturitní zkoušce nebo být držitelem diplomu z Institutu politických studií či být absolventem tzv. Normativní vysoké školy¹⁸ (vysoká škola v oboru právo není nezbytná). Uchazeč dále musí být ve věku alespoň 31 let k 1. lednu kalendářního roku, v němž se účastní konkurzu.

Ministerstvo spravedlnosti každoročně stanoví svým výnosem, který je zveřejňován v Oficiálním věstníku,¹⁹ data konání konkurzu a počet přijímaných uchazečů. Stejným výnosem je také stanoveno, k jakému datu jsou uchazeči povinni předložit svoji kandidaturu. Uchazeč je povinen svoji kandidaturu adresovat státnímu prokurátorovi²⁰ působícímu u civilního soudu²¹ místně příslušného dle adresy bydliště konkrétního uchazeče během prvního čtvrtletí daného kalendářního roku.

Zkoušky způsobilosti pro zařazení mezi kandidáty probíhají na začátku září kalendářního roku. Tato zkouška ověřuje pouze to, zda je daný uchazeč vůbec způsobilý k tomu, aby byl zařazen mezi kandidáty. Vlastní přijímací zkouška, která rozhoduje o přijetí daného uchazeče, se skládá z ústní zkoušky, fyzických testů a jazykové zkoušky, přičemž se obvykle koná od začátku listopadu do konce prosince kalendářního roku. Výsledky přijímací zkoušky jsou zveřejněny na konci kalendářního roku.

Zkouška způsobilosti k zařazení mezi kandidáty se skládá z:

- a) eseje na téma zahrnující sociální, právní, politické, ekonomické a kulturní aktuality ve světě (uchazeči tuto esej vypracovávají po dobu pěti hodin);
- b) esej na téma spadající do oblasti občanského práva (uchazeči tuto esej opět vypracovávají pět hodin);
- c) esej na téma spadající do oblasti práva zvolené uchazečem při předložení jeho kandidatury (trestního práva obecného či zvláštního, práva veřejného nebo práva evropského, přičemž

14 Ve francouzském znění: Constitution de la République française. Článek 64 a 66 Ústavy.

15 Ve francouzském znění: Ordonnance n° 58-1270 du 22 décembre 1958 portant loi organique relative au statut de la magistrature. Dostupné na:

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=AAEB35BAA9E06090745BE53194BA0218.tpdjo03v_2?cidTexte=LEGITEXT000006069212&dateTexte=20140518.

16 École nationale de magistrature.

17 Auditeur de justice

18 École normale supérieure

19 Journal officiel

20 Procureur de la République

21 Tribunal de grande instance

uchazeči opět mají k jejímu vypracování pět hodin);

- d) syntézu dokumentů týkajících se právních problematik (uchazeči mají k jejímu vypracování opět pět hodin).

Vlastní přijímací zkouška se skládá z:

- a) pohovoru s porotou, která se může dle volby uchazeče týkat názorů uchazeče na sociální, právní, politické, ekonomické nebo kulturní aspekty současného světa, anebo uchazeč může v jejím rámci okomentovat text obecného charakteru (uchazeč má jednu hodinu pro přípravu na tuto zkoušku, samotná zkouška trvá 30 minut);
- b) ústní zkoušky z obchodního nebo správního práva dle volby uchazeče učiněné při předložení jeho kandidatury (tato zkouška trvá 15 minut);
- c) ústní zkoušky týkající se dvou odvětví práva, a to buď trestního, veřejného práva nebo práva evropského, na základě toho, které z těchto předmětů si daný kandidát ne zvolil pro písemnou zkoušku uvedenou v předchozím odstavci pod písmenem c).
- d) ústní zkoušku z organizace soudnictví, správního soudnictví, trestního práva procesního, občanského práva procesního a správního práva procesního (zkouška trvá opět 15 minut);
- e) ústní zkoušku z práva sociálního zabezpečení (zkouška trvá také 15 minut);
- f) ústní zkoušku z cizího jazyka spočívající v překladu textu a následující konverzaci, přičemž seznam cizích jazyků, které si uchazeč může k této zkoušce zvolit, je vydán výnosem ministerstva spravedlnosti (jedná se o jazyk německý, anglický, arabský, španělský, italský a ruský), (tato zkouška trvá opět 15 minut)
- g) zkouška fyzické způsobilosti, jejíž podrobnosti jsou stanoveny výnosem ministerstva spravedlnosti.

Uchazeči, kteří jsou lékařskou komisí prohlášeni za neschopné projít zkouškou fyzické způsobilosti, jsou z rozhodnutí předsedy poroty zbaveni povinnosti tuto zkoušku složit. Z úřední moci je tomuto kandidátovi za zkoušku fyzické způsobilosti udělena známka odpovídající průměru jím dosažených známek ve všech ostatních zkouškách (spadajících jak pod zkoušku způsobilosti stát se uchazečem, tak pod vlastní přijímací zkoušku) za současné aplikace stanoveného koeficientu. Takto stanovená známka však nesmí přesáhnout průměr známek v této zkoušce obdržených všemi ostatními uchazeči, kteří se této zkoušce účastnili, dle konkrétní situace.

Vlastní zkouška pak zahrnuje ještě psychologické testy uchazečů, které se konají ve třech fázích. Nejdříve po zkoušce způsobilosti k zařazení mezi kandidáty je uchazeč podroben osobnostnímu testu, po němž následuje pohovor s psychologem v délce 30 minut, při kterém jsou výsledky psychologického textu shrnuty a je o nich vedena debata. Dále pak následuje psychologické cvičení, při kterém je simulována situace přijímání společného rozhodnutí v malých skupinách 3 – 5 lidí na vylosované téma (zkouška opět trvá 30 minut). Psychologické testování je pak zakončeno pohovorem s porotou (trvajícím 40 minut), při kterém uchazeč vysvětluje svoji motivaci a průběh jeho dosavadního vzdělávání či pracovních zkušeností. Porota je při tomto testu složena ze sedmi lidí, přitom jedním z nich je psycholog. S psychologem se následně podepíše dokument, ve kterém psycholog vyjádří, zda je uchazeč pro výkon soudcovských funkcí psychologicky způsobilý nebo zda má v této oblasti rezervy.

Druhá forma konkurzu k získání statusu justičního posluchače je určena pro státní úředníky a pro úředníky územních samosprávných celků a jejich příspěvkových organizací, kteří osvědčí alespoň čtyřletou pracovní zkušenost ve funkcích v některé z těchto organizací. Pro tento druh konkurzu je stanoven věkový limit alespoň 48 let a 5 měsíců.

Třetí forma konkurzu je určena těm, kteří mohou osvědčit alespoň osmiletou pracovní zkušenost při výkonu soukromé praxe, při výkonu soudní činnosti jako nikoli profesionální činnosti nebo výkonu

jednoho nebo více politických mandátů po stejnou dobu v regionálním zastupitelském orgánu. Tito uchazeči musí dosáhnout alespoň věku 40 let k 1. lednu kalendářního roku, v němž mají zájem zúčastnit se konkurzu.

Pro uchazeče, jež mají zájem o druhý nebo třetí způsob cesty k soudcovské profesi, je určen přípravný vzdělávací cyklus. Kandidáti se mohou zúčastnit každého ze tří výše uvedených konkurzů třikrát.

Pokud se jedná o statistiky účasti na těchto konkurzech a úspěšnosti jednotlivých uchazečů v roce 2013, na první formu konkurzu se přihlásilo 1943 uchazečů, z toho 1927 bylo k vlastnímu konkurzu na základě žádosti připuštěno (z toho 360 mužů), 1309 uchazečů prošlo všemi prověřenými k prokázání způsobilosti složit vlastní zkoušku, 276 úspěšně složilo zkoušku k prokázání způsobilosti složit vlastní zkoušku a vlastní zkoušku úspěšně složilo a bylo přijato pouze 186 uchazečů. Na druhou formu konkurzu se přihlásilo 24 kandidátů z 246 zapsaných. K třetímu konkurzu se přihlásilo 91 kandidátů a přijati byli pouze 4.

Přímé přijetí do Státní školy pro soudce (bez konkurzu)

Justičním posluchačem pak také mohou být za podmínky získání souhlasného stanoviska Postupové komise pro soudcovské funkce²² **přímo jmenování** uchazeči, kteří mají magisterský vysokoškolský diplom v oboru právo nebo osoby, které mají alespoň čtyři roky zkušeností v oboru práva, ekonomie nebo sociálních studií. Za stejných podmínek se justičním posluchačem mohou stát uchazeči mající doktorské vzdělání v oboru práva, kteří navíc vlastní jiný vysokoškolský diplom nebo uchazeči vyučující právo nebo provádějící vědeckou činnost v tomto oboru nejméně tři roky poté, co obdrželi svůj vysokoškolský magisterský diplom v některém odvětví práva.²³

Přípravné období justičních posluchačů

Justiční posluchači absolvují stáž u soudu, kde se pod vedením soudce podílejí na soudní činnosti a zejména asistují soudci při jeho rozhodování. Mohou také zasedat v porotách civilních soudů a trestních soudů pro méně závažné činy²⁴ a účastnit se jejich porad s poradním hlasem. Na poradách trestních soudů pro závažné trestné činy²⁵ se pouze účastní bez poradního hlasu.

Zvláštní jednorázové přijetí soudců

Kromě výše uvedených možností, jak se stát soudcem ve Francii, byly pro naléhavou situaci ve francouzské justici umožněny tři konkurzy, jichž se mohly zúčastnit uchazeči, kteří absolvovali alespoň čtyři roky vysokoškolského studia po maturitní zkoušce. Účelem prvního z těchto konkurzů bylo přijetí 50 soudců,²⁶ kteří mají alespoň deset let profesních zkušeností nebo alespoň osm let profesních zkušeností v případě, že by se jednalo o osoby s magisterským diplomem v oboru právo. Účelem druhého z těchto konkurzů bylo přijmout 40 odborných poradců druhého kategorie k odvolacímu soudu²⁷. V tomto případě se mělo jednat o osoby ve věku 40 - 55 let, které mají alespoň 12 let profesních zkušeností. Účelem třetího konkurzu pak bylo přijmout 10 odborných

22 Commission d'avancement de la magistrature.

23 Článek 18 znění: Ordonnance n° 58-1270 du 22 décembre 1958 portant loi organique relative au statut de la magistrature. Dostupné na:

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?jsessionid=AAEB35BAA9E06090745BE53194BA0218.tpdjo03v_2?cidTexte=LEGITEXT000006069212&dateTexte=20140518

24 Tribunal correctionnel.

25 Cour d'assises.

26 Osob ve věku 35 až 45 let.

27 Cour d'appel.

poradců první kategorie k odvolacímu soudu, přičemž se mělo jednat o osoby ve věku nejméně 50 let, které mají alespoň 15 let profesních zkušeností.²⁸

Soudci přímo jmenovaní (bez absolvování Státní školy pro soudce)

Kromě shora uvedených možností existuje ještě cesta přímé integrace uchazečů o funkci soudce do příslušných soudů do (kategorie druhého stupně), aniž by absolvovali vzdělávací program Státní školy pro soudce. Tímto způsobem mohou být přijati uchazeči ve věku alespoň 35 let, splňují-li některou z následujících podmínek:

- a) jsou-li držitelem vysokoškolských diplomů obdobným těm, které jsou požadovány pro přijetí ke studiu na Státní škole pro soudce, a mají-li alespoň sedm let takových profesních zkušeností, jež je činí obzvláště vhodnými pro výkon soudcovského povolání. K přijetí těchto uchazečů je taktéž nezbytný souhlas Postupové komise pro soudcovské funkce;
- b) působí-li jako vedoucí úředníci na soudech prvního nebo druhého stupně nebo soudech pro pracovněprávní záležitosti po dobu alespoň sedmi let;
- c) působí-li jako úředníci kategorie A na ministerstvu spravedlnosti po dobu alespoň sedmi let, a to i v případě, že nesplňují výše uvedenou podmínku být držitelem odpovídajícího diplomu.²⁹

Přímou integrací do příslušných soudů mohou být (do kategorie prvního stupně) přijaty osoby působící jako úředníci kategorie A, kteří mají alespoň 17 nebo 19 let profesních zkušeností dle konkrétního případu, anebo osoby působící jako vedoucí soudní úředníci, kteří mají k výkonu funkce soudce zvláštní předpoklady.³⁰

Mimo hierarchii kategorií soudů mohou být na soudy přímou integrací také přijati:

- a) státní tajemníci vykonávající běžnou službu;
- b) soudci působící jako detašovaní pracovníci ve funkcích ředitele nebo vedoucího odboru na ministerstvech nebo ve funkci ředitele Státní školy pro soudce;
- c) osoby rozhodující stížnosti ve Státní radě a působící v této funkci alespoň po dobu 10 let;
- d) profesori státních právnických fakult, kteří se nejméně po dobu 10 let vzdělávají jakožto uznání profesori;
- e) advokáti působící u Státní rady nebo u Kasačního soudu, členové či bývalí členové pořádkové rady mající alespoň 20 let profesních zkušeností;

V případech uvedených pod písmeny c) d) a e) však přímá integrace na příslušné soudy nemůže proběhnout bez souhlasu Postupové komise pro soudcovské funkce.

Přímá integrace k příslušnému soudu, jak bylo uvedeno shora, nemůže přesáhnout určitou kvótu, jež je vždy stanovena podle toho, kolik nových soudců bylo přijato či povýšeno v předcházejícím kalendářním roce, přičemž počet takto přijatých soudců nesmí přesáhnout 20% soudců přijatých nebo povýšených v příslušné kategorii v předchozím kalendářním roce. Přímá integrace k příslušnému soudu nemůže proběhnout bez toho, aniž by uchazeč absolvoval přípravnou stáž

28OBERTO, Giacomo. Recrutement et formation des magistrats en Europe: Étude comparée. Division des Editions, direction de la communication et de la recherche, 2003. ISBN 92-871-5041-9. Dostupné z:

http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/lisbonnetwork/rapports/LivreOberto_fr.pdf. Étude comparée. Conseil d'Europe.

29OBERTO, Giacomo. Recrutement et formation des magistrats en Europe: Étude comparée. Division des Editions, direction de la communication et de la recherche, 2003. ISBN 92-871-5041-9. Dostupné z:

http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/lisbonnetwork/rapports/LivreOberto_fr.pdf. Étude comparée. Conseil d'Europe.

30OBERTO, Giacomo. Recrutement et formation des magistrats en Europe: Étude comparée. Division des Editions, direction de la communication et de la recherche, 2003. ISBN 92-871-5041-9. Dostupné z:

http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/lisbonnetwork/rapports/LivreOberto_fr.pdf. Étude comparée. Conseil d'Europe.

u soudu v délce alespoň 6 měsíců a krátký vzdělávací kurz na Státní škole pro soudce. Metody přímé integrace mají vést zejména k obohacení soudnictví o další zkušenosti z jiných právních profesí, v praxi se týká především advokátů.

Postupová komise

Rozhodující roli v převážné většině způsobů přijímání nových soudců vždy hraje **Postupová komise pro soudcovské funkce**. Skládá se z předsedy, kterým je předseda kasačního soudu, z generálního státního zástupce při kasačním soudu, generálního inspektora soudních orgánů, dvou soudců kasačního soudu, dvou prvních předsedů a dvou státních zástupců odvolacího soudu, kteří jsou voleni svými kolegy a dále deseti soudci zvolenými všemi příslušníky soudcovského povolání³¹. Mandát je tříletý. Postupová komise pro soudcovské funkce reprezentuje rovnoměrně různé specializace v rámci soudcovského povolání.

Požadavky pro jmenování soudcem

Přestože ve Francii existuje celá řada cest k soudcovskému povolání, jak bylo shora uvedeno, stále je převážná část soudců přijímána klasickou cestou, tzn. absolvováním tzv. „Státní školy pro soudce“.

Ve Francii existuje šest všeobecných podmínek, které musí splňovat každý uchazeč o funkci soudce bez ohledu na to, jaký způsob cesty k jejímu dosažení zvolí:³²

- a) musí být státním občanem Francouzské republiky;
- b) musí být plně svéprávný a morálně způsobilý;
- c) musí mít splněnu případnou povinnost vojenské služby;
- d) musí být fyzicky v dostatečně dobré kondici pro výkon funkce soudce;
- e) musí splňovat věkovou podmínku;
- f) musí předložit svoji kandidaturu na funkci soudce ve stanovené lhůtě.

Státní škola pro soudce a její charakteristika

Státní škola pro soudce poskytuje jak vzdělávání budoucích soudců, tak i těch, kteří již svoji funkci vykonávají. Státní škola pro soudce byla založena nařízením ze dne 22. září 1958 a nařízením ze dne 7. ledna 1959 o statutu soudcovského povolání,³³ pod názvem „Národní centrum právnických studií“.³⁴ K přejmenování na současné „Státní škola pro soudce“³⁵ došlo organickým zákonem ze dne 16. července 1970. Na Státní školu pro soudce se zejména vztahuje dekret č. 72-355 ze dne 4. května 1972 o Státní škole pro soudce³⁶, jenž se pravidelně mění tak, aby co nejlépe odpovídal charakteru státní školy pro soudce a jejímu poslání. Státní škola pro soudce je příspěvkovou organizací správního charakteru, která je pod patronátem ministerstva spravedlnosti. Vedení Státní školy pro soudce zaručuje správní rada mající 24 členů a její ředitel, jenž je soudcem. S ředitelem spolupracuje dalších osm soudců, kteří mají širokou škálu povinností - přípravu budoucích soudců na výkon jejich povolání, pokračující vzdělávání soudců či administrativní

31 Volba probíhá ve dvou kolech.

32 Tedy bez ohledu na to, zda se tak stane absolvováním „Státní školy pro soudce“ nebo cestou jednoho ze shora uvedených konkurzů.

33 Le décret portant statut de la magistrature.

34 Centre national d'études judiciaires.

35 École nationale de la magistrature.

36 Ve francouzském znění: Décret n°72-355 du 4 mai 1972 relatif à l'École nationale de la magistrature. Dostupný na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006061934&dateTexte=20110622>

činnosti včetně organizace konkurzů.

Od roku 1971 má Státní soudcovská škola přibližně 30 soudců, kteří jsou detašováni ze svého pracoviště na období 3 let (přičemž je možné obnovení tohoto detašování) a působí zde jako stálí profesori. Čtyři z těchto soudců si během svého působení na Státní soudcovské škole zároveň vybírají svoji specializaci, dva z nich se věnují pokračujícímu vzdělávání soudců, jeden je přidělen k zahraničnímu oddělení, čtvrtý se věnuje vztahům s univerzitami a vědeckými pracovníky.

Status justičních posluchačů

Postavení justičních posluchačů ve Francii je převážně upraveno v:

- a) nařízení č. 58-1270 ze dne 22. prosince 1958 ve znění pozdějších předpisů o postavení soudců;³⁷
- b) dekret č. 72-355 ze dne 4. května 1972 ve znění pozdějších předpisů o Státní škole pro soudce;³⁸
- c) dekret č. 94-874 ze dne 7. října 1994 o obecném postavení stážístů ve státních orgánech a státních příspěvkových organizacích;³⁹
- d) zákon č. 83-634 ze dne 13. července 1983 o právech a povinnostech státních úředníků;⁴⁰
- e) zákon č. 84-16 ze dne 11. ledna 1984 obsahující podmínky pro ustavení do státní funkce.⁴¹

Na justiční čekatele se tedy současně vztahují právní normy upravující soudnictví, postavení stážístů ve státních orgánech a příspěvkových organizacích a také právní předpisy vztahující se obecně pro veřejné funkce ve Francii.

Justiční posluchači jsou součástí soudcovského stavu. Jejich povinností je složit přísahu a dodržovat profesní tajemství. Mimo jiné je pro ně stanovena i neslučitelnost s některými jinými veřejnými funkcemi nebo politickými mandáty, při čemž se dle typů těchto funkcí jedná o úplnou, částečnou nebo dočasnou neslučitelnost funkcí. Konkrétně jde např. o tyto veřejné funkce nebo politické mandáty:

- a) úplnou neslučitelnost s výkonem mandátu člena parlamentu, Evropského parlamentu nebo člena Hospodářské a sociální rady;
- b) částečnou neslučitelnost s výkonem mandátu člena obecního, městského nebo krajského zastupitelstva nacházející se v obvodu místní příslušnosti soudu, na kterém dotčený justiční posluchač působí;
- c) dočasnou neslučitelnost v územním obvodu, ve kterém justiční posluchač vykonával v období méně než 5 let volitelnou veřejnou funkci nebo na takovou veřejnou funkci kandidoval, s výjimkou mandátu poslance Evropského parlamentu;

Justiční posluchači navíc nesmí projevovat politické názory, jež by byly neslučitelné s požadavky,

37 Ve francouzském znění: Ordonnance n° 58-1270 du 22 décembre 1958 portant loi organique relative au statut de la magistrature. Dostupné na:

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?jsessionid=AAEB35BAA9E06090745BE53194BA0218.tpdjo03v_2?cidTexte=LEGITEXT000006069212&dateTexte=20140518

38 Ve francouzském znění: Décret n°72-355 du 4 mai 1972 relatif à l'Ecole nationale de la magistrature. Dostupný na:

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006061934&dateTexte=20110622>

39 Ve francouzském znění: Décret n°94-874 du 7 octobre 1994 fixant les dispositions communes applicables aux stagiaires de l'Etat et de ses établissements publics. Dostupný na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000366828>

40 Ve francouzském znění: Loi n° 83-634 du 13 juillet 1983 portant droits et obligations des fonctionnaires. Loi dite loi Le Pors. Dostupný na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068812>

41 Ve francouzském znění: Loi n° 84-16 du 11 janvier 1984 portant dispositions statutaires relatives à la fonction publique de l'Etat. Dostupné na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068830&dateTexte=20081128>

kteře jim jejich funkce ukládá. Poruší-li justiční posluchač některou z povinností, jež mu z jeho funkce vyplývají, může mu být uložena disciplinární sankce. Možnost uložení disciplinární sankce vyplývá z článku 59 až 65 dekretu č. 72-355 ze dne 4. května 1972 ve znění pozdějších předpisů o Státní škole pro soudce. Jedná se např. o výtku, výstrahu, dočasné odvolání z výkonu funkce nebo úplné odvolání z výkonu funkce. Porušení profesního tajemství pak může vést i k trestnímu postihu. Na základě nařízení č. 58-1270 ze dne 22. prosince 1958 ve znění pozdějších předpisů o postavení soudců (dále jen „nařízení čl. 58-1270“), jsou justiční posluchači ochraňováni proti vyhrožování nebo jiným útokům jakéhokoli charakteru, ke kterým může vůči nim docházet v souvislosti s výkonem jejich funkce.⁴²

Článek 19 nařízení č. 58-1270 určuje působnost justičních posluchačů během výkonu jejich profesní stáže a definuje úkoly, na kterých se pod vedením zkušených soudců podílejí. Na justiční čekatele však nemůže být převedena vlastní rozhodovací pravomoc v jednodušších záležitostech. Justiční posluchači vykonávají zejména tyto činnosti:

- a) asistují vyšetřovacímu soudci při všech jeho vyšetřovacích úkonech;
- b) asistují ministerským úředníkům při výkonu jejich veřejné funkce;
- c) zasedají v porotních soudech s poradním hlasem při jejich rozhodování (u civilních soudů a trestních soudů pro méně závažné zločiny);
- d) ústně prezentují své závěry před porotními soudy;
- e) účastní se porad porot u trestních soudů pro závažné zločiny.

Justiční posluchači jsou státními úředníky, kterým náleží odměna za „výkon jejich pravomoci“. Výkon pravomoci musí být u justičních posluchačů hodnocen na základě jim ukládané povinnosti vykonávat činnosti v souladu s jejich pedagogickým programem a s rozhodnutími vedení Státní školy pro soudce, která jsou přijímána zejména soudci odpovídajícími ve Státní škole pro soudce za vzdělávání. Justiční posluchači jsou odměňováni především za výkon jejich povinností během odborné stáže. Justiční posluchači nemohou vykonávat žádnou jinou placenou funkci ani činnost, ať již se jedná o činnost soukromou či veřejnou, ani nemohou samostatně podnikat. Mohou se však věnovat vědecké, literární či umělecké činnosti, a to bez jakéhokoli dalšího povolení.⁴³

Justiční posluchači se musí řádně účastnit svého vzdělávacího programu, přičemž absence jsou povoleny pouze z vymezených důvodů:

- a) roční dovolená na zotavenou;

Justiční posluchači mají stejně jako ostatní státní úředníci ve Francii nárok na pět týdnů roční dovolené na zotavenou.

- b) nemocenská nebo mateřská dovolená;

Na justiční posluchače se v této oblasti vztahuje úprava statusu veřejné funkce pro režimy dalších dovolených a článku 34 zákona č. 84-16 ze dne 11. ledna 1984 obsahující statutární ustanovení o státní veřejné funkci,⁴⁴ nestanoví-li jinak zvláštní právní předpis o stážích ve státních orgánech. Z tohoto hlediska mají justiční posluchači nárok na nemocenskou dovolenou, jejíž celková délka nemůže přesáhnout tři měsíce během dvanácti po sobě následujících měsíců. Dále pak mají nárok na dlouhodobou nemocenskou dovolenou v trvání pěti let, jsou-li nemocní tuberkulózou, mentálním

42 OBERTO, Giacomo. Recrutement et formation des magistrats en Europe: Étude comparée. Division des Editions, direction de la communication et de la recherche, 2003. ISBN 92-871-5041-9. Dostupné z:

http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/lisbonnetwork/rapports/LivreOberto_fr.pdf. Étude comparée. Conseil d'Europe.

43 OBERTO, Giacomo. Recrutement et formation des magistrats en Europe: Étude comparée. Division des Editions, direction de la communication et de la recherche, 2003. ISBN 92-871-5041-9. Dostupné z:

http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/lisbonnetwork/rapports/LivreOberto_fr.pdf. Étude comparée. Conseil d'Europe.

44 Ve francouzském znění: Loi n° 84-16 du 11 janvier 1984 portant dispositions statutaires relatives à la fonction publique de l'Etat. Dostupné na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068830&dateTexte=20081128>

onemocněním, rakovinou apod. Justiční posluchači mají také nárok na mateřskou dovolenou, rodičovskou dovolenou nebo dovolenou související s adopcí dítěte, splní-li k tomu stanovené podmínky. Potřeba všech těchto dovolených musí být nejpozději do 24 hodin nahlášena vedení Státní školy pro soudce.

c) povolení k absenci;

Justiční posluchači mají nárok na jeden týden povolené absence v souvislosti s vánočními a velikonočními svátky. V odůvodněných případech jim mohou být schválena další povolení k absenci. Takovým odůvodněným případem může být svatba justičního posluchače či úmrtí nebo vážné onemocnění jeho partnera, otce, matky nebo dítěte. V případě svatby může být povoleno pět dní absence, v případě úmrtí nebo vážného onemocnění shora uvedených osob až tři dny absence.

d) výkon odborových práv.

Justiční posluchači mají nárok na získání povolení k absenci v souladu s čl. 13, 14, 15 dekretu č. 82-447 ze dne 25. května 1982 vztahující se k výkonu odborových práv⁴⁵ z důvodu účasti na zasedání odborového orgánu, kongresu apod.

Jiná absence, než je ta předpokládaná ze shora uvedených důvodů, je disciplinárním proviněním justičního posluchače, jehož důsledkem může být odebrání relevantní odměny za období neodůvodněné absence.

Plat justičních posluchačů

Odměna justičních posluchačů je stanovena dekretem č. 85-1148 ze dne 25. října 1985⁴⁶, ve znění pozdějších předpisů, o odměně civilních a vojenských státních zaměstnanců, zaměstnanců územních samosprávných celků a zaměstnanců nemocnic, jakožto státních příspěvkových organizací (dále také jen „dekret č. 85-1148“).⁴⁷

Na justiční posluchače se vztahuje plat uvedený v příloze „Bareme B“ k dekretu č. 85-1148⁴⁸, v bodu 345. Podle okolností se na ně mohou vztahovat také náhrady vztahující se k místu výkonu práce.⁴⁹ Justiční posluchač pobírá svůj plat ode dne zahájení studia na Státní škole pro soudce až ke dni, který předchází jeho jmenování do funkce soudce. Plat se mimo jiné vypočítává i na základě služebního stáří justičního posluchače, přičemž je možné započítat nejvýše osm let profesních zkušeností. Po sedmi započítaných letech se navíc aplikují degresivní body. Plat justičního posluchače je během jeho působení ve funkci postupně zvyšován. Tento plat nevylučuje nárok na případné rodinné příspěvky.

Finální hodnocení justičních posluchačů (zkouška)

Hodnocení justičních posluchačů o tom, zda jsou způsobilí vykonávat funkci soudce, provádí porota. Justičnímu posluchači je porotou vystaveno prohlášení o jeho profesních schopnostech, v němž má obsaženo doporučení vztahující se k tomu, které soudcovské funkce by měl vykonávat,

45 Ve francouzském znění: Décret n°82-447 du 28 mai 1982 relatif à l'exercice du droit syndical dans la fonction publique. Dostupný na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT00000880484>.

46 Ve francouzském znění: Décret n°85-1148 du 24 octobre 1985 modifié relatif à la rémunération des personnels civils et militaires de l'Etat, des personnels des collectivités territoriales et des personnels des établissements publics d'hospitalisation.

47 Ve francouzském znění dostupné na:

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=4459486776682717CEEC66A2CB5990FE.tpdjo02v_2?cidTexte=JORFTEXT00000872483&idArticle=&dateTexte=20140520

48 Ve francouzském znění: Décret n°85-1148 du 24 octobre 1985 modifié relatif à la rémunération des personnels civils et militaires de l'Etat, des personnels des collectivités territoriales et des personnels des établissements publics d'hospitalisation. Dostupný na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006064738>

49 Článek 9 dekretu č. 85-1148.

případně v čem má tento posluchač jisté rezervy.

Při prvním jmenování justičního čekatele do funkce soudce se toto doporučení včetně případně formulovaných rezerv a komentáře justičního posluchače k tomu stávají součástí jeho profesní složky. Porota může justičnímu posluchači i neumožnit výkon příslušných soudcovských funkcí nebo uložit opakování jednoho roku studia. Prohlášení o profesních schopnostech justičního posluchače se předkládá ministerstvu spravedlnosti, jež zajistí publikaci tohoto dokumentu v úředním věstníku.⁵⁰

K hodnocení justičních posluchačů o tom, kteří z nich jsou způsobilí vykonávat funkci soudce a k prohlášení o profesních schopnostech justičního posluchače se vztahuje také oddíl III. Dekretu č. 72-355 ze dne 4. května 1972 o Státní škole pro soudce (dále také jen „dekret č. 72-355“).⁵¹

Dekret č. 72-355 mimo jiné upravuje složení poroty, jež shora uvedené hodnocení provádí. Předsedou této poroty je soudce, který působí u Kasačního soudu mimo hierarchii. Dalším členem této poroty a jejím místopředsedou je ředitel, vedoucí odboru nebo jeho přímý podřízený působící na ministerstvu spravedlnosti nebo člen generální inspekce justice. V porotě dále zasedá vysoký úředník Státní rady pro agendu stížností⁵² nebo vysoký úředník⁵³ působící u účetního dvora,⁵⁴ tři soudci, dva univerzitní profesori vyučující právo na univerzitě a jeden advokát či bývalý advokát.⁵⁵ Členové poroty jsou jmenováni výnosem ministerstva spravedlnosti, na návrh správní rady.

V porotě dále na základě výnosu ministerstva spravedlnosti mohou zasedat specialisté v určitém oboru. Výnos ministerstva spravedlnosti v tomto smyslu musí být přijat nejpozději v den předcházející dnu, ve kterém se koná zkouška, k níž je daný specialista povolán. Tento specialista pak výkon justičního uchazeče zhodnotí či opraví z odborného hlediska, avšak tito specialisté se neúčastní závěrečné porady poroty, při níž je justičnímu posluchači za danou zkoušku udělena známka.⁵⁶

Členy poroty nemohou být některé osoby působící u Státní školy pro soudce.⁵⁷

Hodnocení justičních posluchačů o tom, zda jsou způsobilí vykonávat funkci soudce, se zakládá na známce ze studií na Státní škole pro soudce, jíž je přiřazen koeficient 3, na známce ze stáže, jíž je také přiřazen koeficient 3 a dále na známce ze zkoušky, která bude podrobněji popsána níže a jíž je přiřazen koeficient 6.⁵⁸

Zkouška, jež je součástí hodnocení justičních posluchačů o tom, zda jsou způsobilí vykonávat funkci soudce, zahrnuje:

- a) Vypracování rozsudku soudu (na tuto zkoušku je vymezen čas 6 hodin a je jí přiřazen koeficient 1,5);
- b) Vypracování závěrečné řeči (na tuto zkoušku je opět vymezen čas 6 hodin a je jí přiřazen koeficient 1,5);
- c) Ústní pohovor s porotou (na tuto zkoušku je vymezen čas 40 minut, 30 minut pak na její přípravu a je jí přiřazen koeficient 3). Ústní pohovor s porotou zahrnuje:
 1. Výklad justičního posluchače o některém ze spisů, se kterými se seznámil během svého vzdělávání a praxe, jež bude obsahovat zamyšlení se o roli soudního orgánu,

50 Článek 21 dekretu č. 58-1270.

51 Décret n°72-355 du 4 mai 1972 relatif à l'Ecole nationale de la magistrature, ve francouzském znění online dostupný na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006061934&dateTexte=20110622>.

52 Maître des requêtes au Conseil d'État.

53 Conseiller référendaire.

54 La Cour des comptes.

55 Článek 45 dekretu č. 72-355.

56 Článek 45 odst. 6 dekretu č. 72-355.

57 Článek 45 odst. 6 dekretu č. 72-355 stanoví, o které osoby konkrétně jde.

58 Článek 46 dekretu č. 72-355.

- o statutu a místě soudce apod. (na tuto zkoušku je vymezeno 15 minut);
- 2. Analýzu praktického případu justičním čekatelem zahrnující otázky deontologie (na tuto zkoušku je vymezeno 10 minut);
- 3. Pohovor s porotou o zkušenostech, kterých justiční posluchač nabyl během své přípravy na povolání soudce;
- d) Test z anglického jazyka umožňující justičním posluchačům získat body navíc, maximálně však pět bodů, přesné podmínky jsou stanoveny vnitřním předpisem Státní školy pro soudce (tato zkouška má přiřazen koeficient 1).

Každá z výše uvedených zkoušek je hodnocena známkou od 0 do 20.

Porota následně justičního posluchače ohodnotí známkou a seznámí se s hodnocením jeho studia na Státní škole pro soudce a s hodnocením výkonu odborné stáže. Poté obecně vyjádří svůj názor na schopnost justičního posluchače vykonávat po absolvování Státní školy pro soudce soudcovské povolání. Tato schopnost je hodnocena na základě posudku ředitele Státní školy pro soudce, posudku regionálního koordinátora vzdělání o schopnosti justičního posluchače vykonávat soudcovské povolání, vydaného za podmínek stanovených ve vnitřním předpise Státní školy pro soudce, a na základě zprávy ředitele centra pro stáže o výkonu odborné stáže justičním posluchačem.⁵⁹

Všechny výše uvedené posudky jsou oznámeny justičnímu posluchači, který se k nim může vyjádřit s tím, že jeho vyjádření je předáno porotě.

Porota nakonec sečte body obdržené jednotlivými justičními posluchači a podle celkového součtu bodů vytvoří seznam justičních uchazečů dle jejich úspěšnosti předvídaný v čl. 21 dekretu č. 58-1270. Mělo-li by více uchazečů stejný počet bodů, dostane přednost uchazeč, který získal lepší ohodnocení odborné stáže. Pokud budou mít oba uchazeči i stejné hodnocení odborné stáže, rozhodne hodnocení studia. Nebude-li ani tímto způsobem rovnost bodů překonána, rozhodne o tom, komu bude dána přednost, porota po pohovoru s dotčenými justičními posluchači. Předseda poroty sestaví po ukončení finálního hodnocení posluchačů zprávu, kterou předloží správní radě.

Dojde-li případně k rozhodnutí o tom, že určitý justiční posluchač nemá způsobilost vykonávat soudcovskou funkci, anebo o tom, že je tento posluchač povinen opakovat jeden rok studia na Státní soudcovské škole v souladu s čl. 21 dekretu 58-1270, je toto rozhodnutí dotyčnému justičnímu posluchači oznámeno během ústního pohovoru s předsedou poroty nebo s jiným členem poroty určeným jejím předsedou.⁶⁰

V opačném případě si každý justiční posluchač následně vybere svůj post ze seznamu volných soudcovských funkcí. Tento výběr se děje na základě doporučení poroty vztahujícího se k tomu, které soudcovské funkce by měl uchazeč vykonávat. Ve Francii si absolvent Státní školy pro soudce může vybírat i mezi posty státních zástupců, tyto dva sbory funkcionářů nejsou striktně odděleny, jak je tomu v mnoha jiných zemích, zejména anglosaských. Během výkonu své kariéry mohou funkcionáři i migrovat mezi posty soudců a státních zástupců. Ve většině případů začínají soudci ve Francii svoji kariéru v relativně mladém věku a zasvěcují jí celý svůj profesní život.

Dekret o jmenování nových justičních funkcionářů je postoupen k vyjádření souhlasu Nejvyšší radě pro výkon soudcovských povolání předtím, než se tito funkcionáři ujmou svých funkcí. Nejvyšší rada pro výkon soudcovských povolání má za úkol zajišťovat transparentnost v co největší míře. Veškeré převedení justičních funkcionářů během výkonu jejich kariéry podléhá souhlasu Nejvyšší rady pro výkon soudcovských povolání, přičemž ministerstvo spravedlnosti musí její názor při těchto rozhodnutích vždy respektovat. Přidělování nejdůležitějších pozicí v justici musí vždy proběhnout na základě návrhu Nejvyšší rady pro výkon soudcovských povolání, a to na základě

⁵⁹ Článek 48 dekretu č. 72-355.

⁶⁰ Článek 49 dekretu č. 72 – 355

profesních úspěchů, nikoli služebního stáří. V souladu s ustálenou praxí Nejvyšší rady pro výkon soudcovských povolání nemůže justiční funkcionář změnit svoji pozici dříve než po dvou letech výkonu své funkce na jednom postu. Zároveň však byla justičním úředníkům v průběhu vývoje úpravy jejich kariéry také uložena povinnost mobility, a to jednak mobility funkční, jednak geografické. Tato povinnost byla Ústavní radou⁶¹ uznána slučitelnou s principem neodvolatelnosti soudců. V roce 2002 byla taktéž stanovena nejdelší možná doba, po kterou mohou určití specializovaní soudci působit v jedné funkci. V této souvislosti např. vyšetřující soudci, soudci rozhodující v záležitostech nezletilých atd. nemohou vykonávat stejnou funkci po dobu delší než je 10 let. Justičním úředníkům je také uložena povinnost se během výkonu své kariéry průběžně vzdělávat.

Chorvatsko

Právní úprava ustavování soudců

Úprava ustavování kandidátů na funkci soudců je upravena primárně v ústavě⁶². Čl. 121 Ústavy: *Soudcovské povinnosti mají být vykonávány osobně soudcem. ...* Čl. 124 Ústavy: *Státní soudcovská rada je samostatný a nezávislý orgán, který zaručuje samostatnost a nezávislost soudnictví v Chorvatské republice. Státní soudcovská rada samostatně rozhoduje, v souladu s Ústavou a zákonem, o jmenování, povýšení, přesunu, propuštění a disciplinární odpovědnosti soudců a předsedů soudů, s výjimkou předsedy Nejvyššího soudu Chorvatské republiky.*

Rozhodnutí uvedená v odstavci 2 tohoto článku jsou přijímána Státní soudcovskou radou nestranným způsobem na základě kritérií stanovených zákonem.

Dalšími prameny právní úpravy jsou:

- Soudní zákon (zákon o soudech), Úřední věstník č. 28/13
- Zákon o Státní soudcovské radě, Úřední věstník č. 116/10, 57/11, 130/11, 13/13, 28/13
- Zákon o justiční akademii, Úřední věstník č. 153/09, 127/10
- Zákon o justičních čekatelích a advokátní zkoušce, Úřední věstník č. 84/08, 75/09; Vyhláška o hodnocení v procesu jmenování soudců, Úřední věstník č. 93/13

Soudní soustava

Soudy s obecnou působností:

- obecní soudy (soudy první instance)
- krajské soudy (soudy druhé instance nebo první instance v některých trestních věcech)
- Nejvyšší soud Chorvatské republiky

Soudy se specializovanou působností:

- přestupkové soudy (soudy první instance)
- Vysoký přestupkový soud (soud druhé instance)
- obchodní soudy (soudy první instance)
- Vysoký obchodní soud (soud druhé instance)
- správní soudy (soudy první instance)
- Vysoký správní soud (odvolací soud)

⁶¹ Conseil Constitutionnel

⁶² Ústava Chorvatské republiky, Úřední věstník Narodne Novine (Úřední věstník Chorvatské republiky) Č. 85/10, 5/14

Kdo provádí jmenování

Výběr soudců Ústavního soudu

Ústavní soud Chorvatské republiky se skládá ze třinácti soudců volených dvoutřetinovou většinou chorvatského parlamentu, na návrh Výboru pro Ústavu, jednací řád a politický systém Parlamentu Chorvatské republiky. Funkční období je osm let. Podmínky pro výběr soudců Ústavního soudu Chorvatské republiky jsou upravené obecným způsobem Ústavou Chorvatské republiky, která stanovuje, že soudci Ústavního soudu jsou voleni z řad výjimečných (prominentních) právníků, především soudců, státních žalobců, advokátů a univerzitních profesorů práva. Tyto podmínky jsou uvedeny v ústavním zákonu o Ústavním soudu Chorvatské republiky.

Výběrová kritéria

Soudci Ústavního soudu Chorvatské republiky jsou vybíráni z osob s chorvatským občanstvím, které jsou právními odborníky s nejméně patnáctiletou pracovní zkušeností v právní oblasti, které prokázaly svou odbornost v právní profesi vědeckou nebo odbornou prací nebo veřejnou činností. Osoba, která má doktorský stupeň vzdělání v právní vědě, a splňuje všechny výše uvedené podmínky, může být zvolena soudcem Ústavního soudu, pokud má nejméně 12ti letou pracovní zkušenost v právní profesi.

Postup výběru

Výběr soudců Ústavního soudu je veden Výborem pro Ústavu, jednací řád a politický systém (dále jen „Výborem“), který zveřejní pozvánku v Úředním věstníku *Narodne Novine* pro soudní instituce, právnické fakulty, advokátní komory, právnická sdružení, politické strany a další právnické osoby a jednotlivce k navržení kandidátů pro volbu jednoho nebo více soudců Ústavního soudu. Jednotlivci mohou navrhnout sami sebe jako kandidáta na ústavního soudce.

Po uplynutí stanovené lhůty pro navržení kandidátů uspořádá Výbor veřejné slyšení s každým kandidátem, který splňuje podmínky pro jmenování soudcem Ústavního soudu. Na základě předložených údajů a vyhodnocení pohovoru s kandidátem Výbor sestaví užší seznam kandidátů na funkci soudce Ústavního soudu. Je pravidlem, že seznam obsahuje více jmen, než je počet soudců Ústavního soudu, kteří budou voleni. Výbor postoupí společně se svým návrhem Parlamentu seznam všech kandidátů, kteří splňují podmínky pro výkon funkce soudce Ústavního soudu. Návrh Výboru musí obsahovat odůvodnění, proč dal Výbor danému kandidátovi/ům přednost. Parlament poté přijímá rozhodnutí v tajném hlasování.

Výběr předsedy Nejvyššího soudu

Předseda Nejvyššího soudu Chorvatské republiky je jmenován a zprošťován povinností chorvatským Parlamentem na návrh prezidenta republiky na základě doporučení plenárního zasedání (general session) Nejvyššího soudu Chorvatské republiky a Výboru pro justici chorvatského parlamentu. Předseda Nejvyššího soudu Chorvatské republiky je jmenován na období čtyř let. Kandidát na předsedu musí splňovat veškeré stanovené požadavky na tento post. Kandidát musí být osobou, která pracovala minimálně posledních 15 let jako soudní úředník nebo která pracovala po stejně dlouhou dobu jako právník, notář (notary public), univerzitní profesor právní vědy, který složil advokátské zkoušky (bar examination) a má alespoň 15 let praxe od složení právnických zkoušek, nebo významný právník, který složil advokátské zkoušky a má nejméně 20ti letou praxi a který prokázal svou odbornost v konkrétní právní oblasti a který má odborné a vědecké publikace.

Jmenování ostatních soudců

Státní soudcovská rada je oprávněna jmenovat veškeré soudce Chorvatské republiky s výjimkou soudců Ústavního soudu a předsedy Nejvyššího soudu. Státní soudcovská rada zveřejňuje oznámení o volném místě soudce v Úředním věstníku *Narodne Novine* a - pokud je to vyžadováno - i jinde. Oznámení musí obsahovat výzvu pro podání přihlášky a příslušných dokumentů, dokazujících splnění požadavků na jmenování soudcem a informace o jejich práci.

Varianta 1 – pokud osoba již dříve vykonávala soudní práci:

Pokud se o volné místo uchází soudce, Státní soudcovská rada požádá příslušný soud o hodnocení výkonu soudních povinností. Na základě tohoto hodnocení a na základě pohovoru vyhotoví Státní soudcovská rada odstupňovaný seznam kandidátů a na jeho základě učiní rozhodnutí o jmenování. Rozhodnutí Státní soudcovské rady musí být založeno na celkovém hodnocení a odstupňovaném seznamu kandidátů.

Varianta 2 – pokud je osoba jmenovaná po dokončení studia na Státní škole pro soudní úředníky:

Pokud Státní soudcovská rada jmenuje soudcem kandidáta po promoci na Státní škole pro soudní úředníky, výběr musí být založen na závěrečném hodnocení kandidáta, které obdržel ve škole a na celkovém hodnocení pohovoru s kandidátem.

Varianta 3 – pokud je jmenována osoba, která neodpovídá ani jedné z výše uvedených situací, ale splňuje předpoklady pro jmenování:

Jedná se o osoby, které dříve nepracovaly v žádném ze soudních těles (např. právníci). Hodnocení kompetencí těchto kandidátů je provedeno prostřednictvím písemných zkoušek (vypracování dokumentů na jednotlivý typ otázek) a strukturovaného pohovoru.

Rozhodnutí o jmenování je zveřejněno v Úředním věstníku *Narodne Novine*.

Příslušníci národnostních menšin, kteří se ucházejí o ohlášené volné místo soudce, se mohou odvolat na svá práva, která jsou jim přiznána ustanovením ústavního zákona o právech národnostních menšin. Kandidátům, kteří jsou příslušníky národnostních menšin, je dána přednost, pokud dosáhli totožného celkového výsledku s jiným kandidátem.

Při výběru soudců nejsou vedena žádná psychologická posouzení. Místo toho musí podstoupit kandidáti pohovor. V pohovoru může kandidát dosáhnout nejvýše dvaceti bodů, zatímco celkový počet bodů, který mohou kandidáti dosáhnout na základě hodnocení předchozího výkonu soudních povinností nebo závěrečného hodnocení, které obdržel kandidát po dokončení studia na Státní škole pro soudní úředníky nebo při písemném textu, je 100 bodů. Z toho může být učiněn závěr, že profesionální a odborná kritéria při rozhodnutí o jmenování soudcem převažují. Výsledky a seznamy kandidátů jsou zveřejněny na webových stránkách Státní soudcovské rady.

Kvalifikační zkoušky pro přijetí na Státní školu pro soudní úředníky jsou vedené zvláštní komisí skládající se z pěti členů, kteří jsou voleni Státní soudcovskou radou nebo Radou státních zastupitelství v závislosti na tom, zda se kandidát uchází o místo soudce nebo státního zástupce. Kandidáti musí mít již složené zkoušky. Dvouleté profesní vzdělávání je stanoveno zákonem, během těchto dvou let přidělení školitelé (mentors) hodnotí práci kandidáta. Kandidáti jsou zároveň zaměstnanci soudních těles se statutem poradců soudců nebo státních zástupců. Závěrečná zkouška se skládá před stejnou komisí jako zkouška přijímací a skládá se z psané a ústní části.

Požadavky pro jmenování soudcem

Obecné podmínky, které musí kandidáti na soudce splnit, zahrnují požadavek na právnické vzdělání, složení soudcovské zkoušky a nezbytné pracovní zkušenosti, které jsou stanoveny zákonem pro každý typ a úroveň soudů.

Kandidáti, kteří jsou přijati jako stážisté (čekatelé) u soudu nebo státního zastupitelství, se mohou po složení zkoušek (ústních a písemných) zúčastnit kvalifikačních zkoušek pro zápis do Státní školy

pro soudní úředníky. Po úspěšném dokončení studií (které trvá 2 roky) složí závěrečné zkoušky. Je pravidlem, že počet přijatých uchazečů na Státní školu pro soudní úředníky odpovídá odhadovanému počtu volných soudcovských míst po dokončení studií každé generace kandidátů.

Soudcovské zkoušky

Zkoušky jsou vedené zkušební komisí, jejíž členové (5 členů a 5 náhradníků) jsou jmenováni ministrem odpovědným za soudní záležitosti. Členové komise musí být praktikující právníci s nejméně patnáctiletou praxí po složení zkoušek.

Itálie

Právní úprava

Základem právní úpravy jsou příslušné články Ústavy a dále článek 1 a článek 4 Královského dekretu č. 12 z 30. ledna 1941. Ústavou je výslovně stanovena podmínka nezávislosti soudců (článek 101 až článek 104 Ústavy).

Jmenování soudců⁶³ (stejně tak státní zástupců) uvedené níže týká jen těch funkcí, na které se vztahují zákony upravující soudní systém. Tzv. standardní soudci podléhají kontrole Nejvyšší soudcovské rady (Consiglio Superiore della Magistratura, CSM).

Kdo provádí jmenování nových soudců

„Nejvyšší soudcovské radě podle ústavy předsedá prezident republiky. Jejími členy ze zákona jsou první předseda a generální prokurátor Kasačního soudu. Další členové jsou voleni ze dvou třetin všemi řádnými soudci z příslušníků různých soudcovských kategorií a z jedné třetiny Parlamentem ve společné schůzi z řádných univerzitních profesorů právních oborů a z advokátů činných alespoň 15 roků. Rada si zvolí místopředsedu ze členů určených parlamentem. Volení členové rady setrvávají ve své funkci 4 roky a nejsou bezprostředně nato znovu volitelní. Dokud vykonávají svou funkci, nemohou být zapsáni do seznamu příslušníků povolání ani být členy Parlamentu nebo oblastní rady. Nejvyšší soudcovské radě přísluší podle předpisů soudního zřízení ustanovení, přidělování, překládání, povyšování a disciplinární opatření týkající se soudců.“ (ústava, čl. 104 a 105).

„Jmenování soudců se děje na základě konkurzu (soutěže „per concorso“). Zákon o soudním řízení může připustit jmenování, případně volbu čestných soudců na funkce přikázané samosoudcům. Na návrh Nejvyšší soudcovské rady mohou být povoláni k úřadu kasačního rady za významné zásluhy řádní univerzitní profesori z právních oborů a advokáti činní alespoň 15 let a zapsaní ve zvláštních seznamech pro vyšší soudy.“ (Ústava, čl. 106).

Požadavky pro jmenování soudcem

Přístup k soudnictví je dnes upraven legislativním dekretem č. 160 z roku 2006 (decreto legislativo n. 160 del 2006). Dekret stanoví nezbytné předpoklady pro připuštění ke zkouškám s cílem zajistit, aby byli kandidáti odborně kvalifikovaní a jejich počet byl omezen. V praxi jsou připuštěni k psaným zkouškám pouze kandidáti s právnickým vzděláním a diplomem z postgraduálního studia na právnické škole. Dále soudci správních soudů a soudci účetních soudů, státní zaměstnanci

⁶³Standardní soudci nejsou soudci správních a účetních soudců. Jedná se tedy o soudce zabývající se trestní a občanskoprávní agendou.

s odpovídající kvalifikací a nejméně pěti lety praxe na seniorním postu, univerzitní profesori, státní úředníci s právnickým vzděláním a nejméně pěti lety praxe na seniorním postu, právníci, kteří nebyli disciplinárně potrestáni, čestní soudci, kteří vykonávali svou profesi nejméně šest let a nedopustili se žádných chyb a absolventi právnické fakulty s titulem Ph.D. z oboru práva nebo specializovaným diplomem z postgraduální školy (post lauream) jsou také připouštěni ke zkouškám.

Soudcovská zkouška, svěření funkce, čekací doba, odborné posouzení

Kandidáti na funkci soudce musí složit veřejnou výběrovou zkoušku dle článku 106, odst. 1 Ústavy. Zákonná úprava týkající se přístupu do soudnictví byla v posledních letech několikrát novelizována s cílem urychlit proces zkoušek na jedné straně a na straně druhé zajistit, aby měli kandidáti lepší kvalifikaci, neboť před touto reformou jim pro přístup ke konkurzní zkoušce stačilo pouze právníké vzdělání. Přístup k soudnictví je dnes upraven legislativním nařízením č. 160 z roku 2006 (decreto legislativo n. 160 del 2006)⁶⁴. Kapitola I upravuje podmínky pro účast na zkouškách, způsoby předkládání přihlášek, složení a úlohu zkouškové komise, způsob vedení písemných a ústních zkoušek a pravidla pro zkoušející. Uvedené zkoušky jsou tak organizovány jako veřejné zkoušky druhého stupně.

Vzhledem k narůstající důležitosti vzdělávání soudců v oblasti práva EU bylo do osnov pro ústní zkoušky zavedeno jak evropské tak mezinárodní právo (se zvláštním ohledem na soukromý i veřejný sektor).

Ti, kteří úspěšně složí zkoušky, jsou jmenováni soudci. Reforma zrušila zvláštní pojem pro nové soudce (magistři v zácviu), který byl dříve užíván pro soudce, kteří poprvé vstoupili do soudnictví. Tito soudci však stále musí absolvovat školicí období v délce 18ti měsíců. Toto školení zahrnuje forenzní teorii, praktická cvičení a praxi v soudní kanceláři. Kurzy teorie jsou organizovány na Vyšší soudní škole, instituci zřízené nedávnou reformou soudního systému.

Soudce, který prochází školením, nevykonává soudní funkci. Na závěr školení posuzuje Nejvyšší soudcovská rada (CSM), zda může být soudci svěřena soudcovská funkce. V případě kladného hodnocení je soudci svěřena soudcovská funkce Nejvyšší soudcovskou radou. Nedávná reforma stanovila, že soudce po skončení školení nesmí vykonávat funkci prokurátora, samostatného trestního soudce, vyšetřujícího soudce v přípravném řízení a soudce v předběžném jednání (preliminary hearing judge), dokud nepodstoupí své první odborné posouzení, které se provádí čtyři roky od jeho jmenování. V případě nepříznivého posouzení je soudce přijat k novému školení na období jednoho roku. Druhé nepříznivé hodnocení znamená propuštění ze zaměstnání.

Německo

Právní úprava ustavování soudců

Čl. 60, čl. 94, čl. 95, odst. 2 Základního zákona (GG), zákon o volbě soudců (RiWG), německý zákon o soudcích (DriG), zemské zákony o soudcích.

Druhy soudů

Německo má několik soudních soustav, některé jsou jen spolkové, většinou jsou však smíšené (mají jak nižší soudy zemské, tak vyšší spolkové). Kromě obyčejných (ordentlich - obecných) soudů existují tzv. „Fachgerichte“, tedy finanční soudy, pracovní soudy, správní soudy a sociální soudy.

⁶⁴ <http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2006;160>

Všechny tyto soudní soustavy jsou zastřešeny sjednocujícím Společným senátem Nejvyššího soudního dvora.

Kromě uvedeného existují ještě další zvláštní soudní orgány (patentový soud apod.).

Speciální úlohu v oboru ústavního soudnictví plní Spolkový ústavní soud a zemské ústavní soudy. Jmenování ústavních soudců je upraveno zvláštním způsobem a nevztahuje se na ně text uvedený níže.

Procedura ustavování osob za soudce (všech soudů kromě ústavních)

Ustanovení osoby soudcem začíná jmenováním soudce na zkoušku (§ 12 odst. 1 DRiG). Ve zkušební době může soudce být v prvních dvou letech propuštěn bez zvláštních důvodů (§ 22 odst. 2 DRiG). Po uplynutí třetího nebo čtvrtého roku může být soudce na zkoušku propuštěn, pokud nesplňuje charakterové a osobnostní předpoklady pro výkon funkce soudce nebo pokud existují důvody, stanovené zákonem. Pokud není soudce na zkoušku propuštěn, musí být nejdříve za 3 a nejpozději za 5 let jmenován soudcem natrvalo.

Předpoklady pro jmenování jsou kromě absolvování stanoveného studia (oba stupně právnického studia) dobré známky u druhé státní zkoušky, stanovené na základě průměru známek ve státě. Podle zemských zákonů je třeba ještě absolvovat vstupní zkušební test pro právní referendáře.

Bez absolvování této procedury se mohou stát soudci univerzitní profesori v oboru právní vědy, a to nezávisle na předchozím vzdělání (§ 7 DRiG).

Kdo provádí jmenování soudců jednotlivých soudů pro vyšší úroveň

Hlavním politickým činitelem pro výběr soudců pro vyšší úroveň jsou spolkově organizované nestálé výbory pro volbu soudců (Wahlausschüsse).

Výbor pro volbu soudců se vždy skládá z poloviny jmenované ministry (resp. senátory) příslušné spolkové země a ze stejného počtu členů, kteří jsou voleni Spolkovým sněmem (Bundestagem). Návrhy na soudce podává příslušný spolkový nebo zemský ministr (podle odbornosti a příslušnosti soudu k zemským nebo spolkovým soudům – viz výše) nebo člen Výboru pro výběr soudců. Návrh kandidáta musí mít písemnou formu (§ 57 DRiG). Příslušný ministr předloží výboru osobní materiály kandidáta. Zejména musí být předložen před volební schůzí výboru všem členům životopis kandidáta a komplexní dokumentace o jeho profesním rozvoji. Výbor rozhoduje tajným hlasováním nadpoloviční většinou odevzdaných hlasů. Pokud je k podání návrhu příslušný spolkový ministr, pak musí o jmenování zvoleného soudce požádat spolkového prezidenta, který jmenuje spolkové soudce podle čl. 60 odst. 1 Základního zákona, v souladu s článkem 58 Základního zákona s kontrasignací kancléře nebo příslušného ministra.⁶⁵

Spolkové země mají rovněž výbory pro výběr soudců, jejich činnost je upravena zemskými zákony. Zabývají se buď výběrem soudců speciálních soudů (ústavního soudu spolkové země), nebo výběrem soudců v případě konfliktu při „spolkovém“ výběru. Některé země mají upravenou roli výborů pro výběr soudců pro participaci při výběru osob na soudce, jako doplňující k výběru soudců (viz níže).

⁶⁵ Proces výběru soudců na vyšší úrovni byl opakovaně kritizován, zejména pro nedostatek transparentnosti. Bývalý soudce Ústavního soudu Böckenförde kritizoval dlouholetou praxi skupinového a stranického zvýhodňování při výběru členů výborů pro volbu soudců, což podle něj neodpovídá doporučení Rady Evropy, které hovoří o tom, že orgán pro výběr soudců by měl být zcela nezávislý na výkoné moci. Někteří soudci diskutují podmínku jmenování soudce na základě dosavadní profesní způsobilosti. Kritická je i německá soudcovská unie, která léta usiluje o změnu zákonné úpravy.

Např. v Bádensku-Württembersku je upraven výběr soudců v zemském zákoně o soudnictví (LRiG). Zemský výbor pro volbu soudců podle tohoto zákona je činný pouze v případě konfliktu, to znamená, pokud navržené jmenování soudce do určité funkce bylo odmítnuto nebo pokud protinávrh nezískal podporu. Poté se sejde výbor pro volbu soudců B-W, který má pravomoc věc rozhodnout. Výbor se skládá z poslanců zemského sněmu, z jednoho zástupce zemského státního zastupitelství a většinově ze soudců volených soudci země. V jiných spolkových zemích mají zemské výbory odlišné funkce.

Nizozemsko

Právní úprava a soustava soudů

Úpravu obsahuje zákon o organizaci soudnictví a Ústava (čl. 116/117). Soustava obecných soudů se skládá z okresních, apelačních a Nejvyššího soudu.

Příprava soudců a požadavky na přijetí do přípravy soudců

Kdo se chce stát soudcem, povětšinou se zúčastňuje školicího programu RIO. Přijetí do tohoto programu je možné za následujících podmínek:

Absolvování právního studia v Nizozemsku

Absolvování nizozemského občanského (procesního) práva, trestního (procesního) práva a správního práva (procesního).

Státní občanství Nizozemska

Pro přijetí kandidátů do programu pro přípravu soudců se organizuje test, který prověřuje i osobnostní předpoklady. Je nutné mít analytické myšlení, umět dobře porozumět právním problémům a snadno se rozhodovat. Také je nutné prokázat schopnost zvládnout velké množství práce a být schopen dobře komunikovat. Tyto dovednosti jsou posuzovány na základě analytického/kognitivního testu a při pohovoru. Následně dochází k vyhodnocení kandidátů. Přijetí do přípravy znamená, že kandidát pracuje jako asistent soudce. Pro jmenování soudcem není příprava u soudu nezbytným zákonem daným předpokladem, je možno jmenovat i soudce, který má dostatečnou právní praxi.

Kdo provádí jmenování soudců (s výjimkou Nejvyššího soudu)

Soudci jsou jmenováni královským dekretem na návrh ministra spravedlnosti. Ve skutečnosti jsou soudci vybíráni prostřednictvím přípravy doporučení Národní výběrovou komisí. Národní výběrová komise je složena ze soudců různých stupňů, státních zástupců a dalších zástupců právnických povolání. Soudci jsou jmenováni na jednotlivá místa do určených soudů. Nemohou být jmenováni, pokud není místo soudem vytvořeno.

Ustavování vyšších soudních instancí

Návrh na soudce nejvyššího soudu podle Ústavy podává dolní komora parlamentu (Tweede kamer). Seznam kandidátů na soudce je připraven interní výběrovou komisí nejvyššího soudu, výběr je konzultován s předsedou nejvyššího soudu a výběrovou komisí. Výběr 6 jmen soudců je předložen dolní komoře, komora vybere ze 6 kandidátů 3 kandidáty. Výběr 3 osob je v souladu s čl. 118 ústavy Nizozemska zaslán ministru spravedlnosti, který navrhne soudce, kterého odsouhlasí

vláda. Jmenování tohoto soudce provádí dekretem panovník.

Polsko

Právní úprava ustavování soudců

Základní právní úpravu představuje Ústava Polské republiky. Dále Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r., Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.U. 2001 r. Nr 98, poz. 1070. Ustawa z dnia 23 listopada 2002 r., o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2002 r. Nr 240,

Druhy soudů, kdo jmenuje soudce jednotlivých soudů

V Polsku pracují obecné soudy (sądy powszechne), Nejvyšší soud (Sąd Najwyższy), správní soudy (sądy administracyjne) a vojenské soudy (sądy wojskowe). Mimo soustavu obecných soudů, kam se řadí podle instancí okresní, krajské a odvolací soudy, stojí Ústavní soud (Trybunał Konstytucyjny).⁶⁶ Dalším zvláštním soudem je Státní tribunál (Trybunał Stanu), který rozhoduje ve věcech obvinění osob zastávajících nejvyšší státní funkce z porušení ústavy nebo jiných právních předpisů.

Profesionální soudce (kromě soudců Ústavního soudu a Státního tribunálu) jmenuje prezident republiky na dobu neurčitou na návrh Státní rady pro soudnictví⁶⁷ (čl. 179 ústavy). Tato pravomoc prezidenta podle čl. 144 odst. 3 bod 17 ústavy nepodléhá kontrasignaci předsedy Rady ministrů.

Soudci jsou jmenováni na dobu neurčitou (článek 179 ústavy). To znamená, že když dosáhnou důchodového věku (v současnosti 65 let), stávají se soudci ve výslužbě, přičemž jim nadále náleží některá práva a povinnosti. Státní rada pro soudnictví smí soudci na jeho žádost umožnit vykonávat funkci až do věku 70 let.

Soudce nesmí být bez předchozího souhlasu soudu stanoveného v právních předpisech uznán trestně odpovědným nebo zbaven svobody (imunita soudce). Soudce nesmí být držen ve vazbě nebo zatčen, pokud není přistižen při páchání trestného činu a jeho zadržení není nutné pro zajištění řádného průběhu řízení (článek 181 ústavy). Soudci jsou odpovědní za porušení soudcovských povinností nebo za jakýkoli přestupek pouze disciplinárním soudům složeným ze soudců a jmenovaným samosprávnými orgány soudců. Soudce nesmí být členem žádné politické strany nebo odborové organizace a nesmí provádět žádnou veřejnou činnost neslučitelnou se zásadou nezávislosti soudů a soudců (čl. 178 odst. 3 ústavy). Soudce kromě toho nesmí přijmout žádné placené zaměstnání bez souhlasu příslušných orgánů. Nezávislost soudců je garantována tím, že soudce nelze odvolat. Soudce může být proti své vůli odvolán, suspendován nebo přeložen k jinému soudu nebo na jinou pozici pouze na základě rozhodnutí soudu (včetně disciplinárního soudu) a pouze v případech stanovených zákonem (čl. 180 Ústavy). Soudci podléhají samosprávné radě soudců. Orgány samosprávné rady soudců jsou: valná hromada krajských soudců a valná hromada soudců odvolacího soudu. Na správní činnosti soudů dohlíží ministr spravedlnosti.⁶⁸

Ústavní soud se v Polsku skládá z 15 soudců, které vybírá Sejm. Každý soudce Ústavního soudu je zvolen pouze na 9 let a nemůže být zvolen znovu. Soudcem Ústavního soudu může být zvolen jen ten kandidát, který splňuje požadavky na soudce Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu (čl. 5 zákona o Ústavním soudu).⁶⁹

⁶⁶V literatuře se lze setkat i s názvem Ústavní tribunál

⁶⁷V literatuře se lze setkat i s názvem Národní soudní rada či Národní rada pro soudnictví

⁶⁸Evropská soudní síť, dostupné z: http://ec.europa.eu/civiljustice/legal_prof/legal_prof_pol_cs.htm

⁶⁹Ustawa z dnia 1 sierpnia 1997 r., o Trybunale Konstytucyjnym, Dz.U. z 1997 r. Nr 102, poz. 643, z

Státní tribunál, který rozhoduje ve věcech obvinění osob zastávajících nejvyšší státní funkce z porušení ústavy nebo jiných právních předpisů (čl. 198 Ústavy), se skládá z předsedy, dvou místopředsedů a dalších 16 členů, kteří jsou vybráni Sejmem. Funkční období Státního tribunálu je shodné s funkčním obdobím Sejmu. Členové nesmějí být ani poslanci Sejmu ani senátoři. Předsedou tribunálu je předseda Nejvyššího soudu. Oba dva místopředsedové a nejméně polovina členů tribunálu musí splňovat podmínky stanovené pro výkon funkce soudce (čl. 199 odst. 1 Ústavy). Podrobnější úpravu nalezneme v zákoně o Státním tribunálu⁷⁰

Do funkce soudce Nejvyššího soudu je kandidát jmenován prezidentem republiky na návrh Státní rady pro soudnictví. Podmínky, které musí kandidát splňovat, jsou uvedeny v čl. 22 zákona o Nejvyšším soudu⁷¹. Patří sem podmínka být polským občanem a mít plnou způsobilost k právním úkonům (svěprávnost), být bezúhonný, mít ukončené vysokoškolské vzdělání v oboru právo v Polsku a mít titul magistr nebo mít ukončené zahraniční právnické studium uznávané Polskem. Dále pak musí mít soudce vynikající právnické znalosti, musí být zdravotně způsobilý k výkonu pozice soudce a mít nejméně desetiletou praxi jako soudce nebo státní zástupce nebo vykonávat po dobu alespoň 10 let v Polsku advokáta, právního poradce či notáře. Tuto desetiletou praxi lze prominout, pokud se jedná o osobu, která vykonává nebo vykonávala vědeckou činnost a má vědecký titul profesor nebo docent práv.

Krajské soudy a odvolací soudy

Pokud jde o jmenování do funkce soudce soudu krajského, podmínky jsou upraveny v čl. 63 zákona o obecných soudech. Do funkce soudce krajského soudu může být jmenován ten, kdo splní obecné podmínky (čl. 61 §1 odst. 1-4) a buď působil jako soudce soudu okresního nebo soudce soudu vojenského čtyři roky (čl. 63 §1) nebo ten, kdo pracoval jako advokát, právní poradce nebo notář po dobu nejméně šesti let nebo pracoval jako profesor nebo docent ve vědeckých zařízeních či jako soudce vojenského soudu krajského (čl. 63 §2 odst. 1-3). U soudu odvolacího jsou podmínky stanoveny v čl. 64 zákona o obecných soudech a zahrnují stejné podmínky jako v případě krajských soudů, jen lhůta praxe jako soudce nižšího soudu se prodlužuje na šest let a v případě praxe advokáta, právního poradce nebo notáře na osm let

Ustavování soudců obecných soudů

Státní rada pro soudnictví není považována za orgán moci soudní, ale jedná se o specifický, samostatný ústřední orgán státu, jehož funkce a úkoly jsou spjaty se soudní mocí⁷². V souladu s čl. 186 odst. 1 ústavy dohlíží Státní rada pro soudnictví na nezávislost soudů a soudců. Podle čl. 187 Ústavy je složena z reprezentantů moci zákonodárné (čtyři zástupci Sejmu a dva senátoři, vždy voleni příslušnou komorou parlamentu), výkonné (ministr spravedlnosti, osoba jmenovaná prezidentem republiky) a největší část tvoří zástupci moci soudní (předseda Nejvyššího soudu, předseda Nejvyššího správního soudu a 15 členů volených ze soudců Nejvyššího soudu, obecných soudů, správních soudů a vojenských soudů).

Kandidát na soudce obecného soudu musí být nejdříve schválen samosprávným orgánem soudců u daného soudu, k němuž bude přidělen. tj. na valném shromáždění soudu, a to v tajném hlasování. Poté je kandidát představen Státní radě pro soudnictví prostřednictvím ministra spravedlnosti, který

2000 r. Nr 48, poz. 552, Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009 r. Nr 56, poz. 459, Nr 178, poz. 1375, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

70Ustawa z dnia 26 marca 1982 r., o Trybunale Stanu, Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz. 925, z 2003 r. Nr 175, poz. 1692, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, z 2010 r. Nr 75, poz. 472, Nr 182, poz. 1228.

71Ustawa z dnia 23 listopada 2002 r., o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2002 r. Nr 240, poz. 2052.

72 Rozsudek Ústavního soudu z 15. prosince 1999, signatura P 6/99; wyrok TK z 15 grudnia 1999 r., sygn. akt P 6/99

může vyjádřit své stanovisko. Na tomto základě Státní rada pro soudnictví přijme v tajném hlasování rozhodnutí o navržení kandidáta prezidentu republiky, který podle ústavy jmenuje soudce okresních, krajských a odvolacích soudů. Povýšení k soudu vyššího stupně vyžaduje stejný schvalovací postup a nové jmenování.⁷³

Podmínky, které musí splnit osoba, která chce být jmenována soudcem okresního soudu (nejnižší soud v hierarchii soudů), jsou vyjmenovány v zákoně o obecných soudech⁷⁴. V čl. 61 je uvedeno, že osoba musí být polským občanem a musí mít plnou svéprávnost, musí být bezúhonná, musí mít ukončené vysokoškolské vzdělání v oboru právo v Polsku a mít titul magistr nebo mít ukončené zahraniční právnické studium uznávané Polskem. Její zdravotní stav musí být slučitelný s výkonem povinností soudce, musí mít alespoň 29 let a složené soudcovské zkoušky nebo zkoušky pro státní zástupce, musí mít praxi jako soudní asistent nebo jako asistent státního zástupce po dobu alespoň tří let nebo jako soudní úředník po dobu pěti let. Požadavek na složení soudcovských zkoušek nebo zkoušek pro státní zástupce se nevztahuje na osoby, které pracovaly jako soudní asistenti nebo soudní úředníci po dobu alespoň šesti let a složily soudcovské zkoušky. Požadavky na úplné právnické vzdělání, soudcovské vzdělání a požadovaný počet let pracovních zkušeností se nevztahují na profesory a docenty zaměstnané ve vědeckých zařízeních. Kromě toho může být do funkce soudce okresního soudu jmenována osoba, která pracovala jako advokát, právní poradce nebo notář po dobu alespoň tří let.

Rakousko

Právní úprava a soustava soudů

Soustavu soudů upravuje spolková ústava (*Bundes-Verfassungsgesetz, B-VG*). Samostatná část je věnována správním soudům (*Verwaltungsgerichte*) a Ústavnímu soudnímu dvoru (*Verfassungsgerichtshof*).

Soustava obecních soudů je čtyřstupňová. Nejnižší úroveň tvoří 119 krajských soudů (*Bezirksgerichte, BG*), další 20 zemských soudů (*Landesgerichte, LG*), přičemž dva se zabývají výhradně občanským (Vídň) a trestním (Štýrský Hradec) právem. Třetí úroveň tvoří 4 odvolací soudy (*Oberlandesgerichte, OLG*), a to ve Vídni, ve Štýrském Hradci, v Linci a v Innsbrucku (příslušnost podle jednotlivých spolkových zemí). Nejvyšším stupněm je Nejvyšší soud (*Oberster Gerichtshof, OGH*) ve Vídni.

Jmenování soudců je také upraveno spolkovým zákonem o soudcích a státních zástupcích (*Richter- und Staatsanwaltschaftsdienstgesetz, RStDG*). Vzdělávání justičních čekatelů upravuje nařízení spolkové ministryně spravedlnosti o vzdělávání justičních čekatelů (*Verordnung der Bundesministerin für Justiz über die Ausbildung der Richteramtswärterinnen und Richteramtswärter, RiAA-AusbVO*) a odbornou praxi u soudu upravuje zákon o tzv. praktikantech (*Rechtspraktikantengesetz, RPG*).

Nejvyšší správní soud

Podle čl. 134 spolkové ústavy (*B-VG*) jmenuje předsedu, místopředsedu a ostatní členy Nejvyššího správního soudu spolkový prezident na návrh spolkové vlády. Návrh na jmenování ostatních členů podává vláda na základě tří alternativních návrhů pléna Nejvyššího správního soudu.

Čl. 134 B-VG:

(3) *Všichni členové Nejvyššího správního soudu musí mít ukončené vzdělání v oboru právních věd a*

⁷³ Evropská soudní síť, dostupné z: http://ec.europa.eu/civiljustice/legal_prof/legal_prof_pol_cs.htm

⁷⁴ Čl. 61 Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r., Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.U. 2001 r. Nr 98, poz. 1070

státovědy a zastávat nejméně deset let odborné funkce, pro které je toto studium předepsáno. Alespoň jedna třetina členů soudu musí být oprávněna zastávat soudcovskou funkci a nejméně jedna čtvrtina členů musí být povolána z řad pracovníků zastávajících odborné funkce ve spolkových zemích, pokud možno v zemské správní službě.

Ústavní soudní dvůr

Podle čl. 147 spolkové ústavy (*B-VG*) se Ústavní soudní dvůr skládá z předsedy, místopředsedy, dvanácti dalších členů a šesti náhradníků, které jmenuje spolkový prezident. Z toho na návrh spolkové vlády jmenuje předsedu, místopředsedu, šest dalších členů a tři náhradníky. Tito jsou jmenováni z řad soudců, správních úředníků a profesorů právních věd. Další tři členy a dva náhradníky jmenuje na základě návrhů Národní rady (*Nationalrat*) a zbylé tři členy a jednoho náhradníka na základě návrhů Spolkové rady (*Bundesrat*).

Čl. 147 B-VG:

(3) Předseda, místopředseda a ostatní členové soudu, včetně náhradníků musí mít ukončené právní a státovědní vzdělání a zastávat nejméně deset let odbornou funkci, pro kterou je předepsáno dokončení těchto studií.

Kdo provádí jmenování soudců

Čl. 86 spolkové ústavy stanoví, že soudci jsou jmenováni na návrh spolkové vlády spolkovým prezidentem nebo na základě jeho zmocnění příslušným spolkovým ministrem. Spolkový ministr spravedlnosti je zmocněn spolkovým prezidentem jmenovat soudce odvolacích soudů (*Oberlandesgerichte, OLG*), obvodních soudů (*Bezirksgerichte, BG*) a krajských soudů (*Landesgerichte, LG*), s výjimkou prezidenta a viceprezidentů krajských soudů. Spolkové ministerstvo spravedlnosti je také spolkovou vládou pověřeno navrhnout nominace soudců. Návrh má obsahovat minimálně tři osoby, pokud se jedná o obsazování více než jednoho místa aspoň dvojnásobný počet osob.

Jmenování soudců obecných soudů je založeno na nominacích jednoho nebo dvou tzv. personálních komisí (*Personalsenate*). Ty jsou nezávislými soudními orgány, které se skládají z minimálně pěti členů. Každý takový návrh (za předpokladu, že je dostatečný počet vhodných zájemců) by měl obsahovat alespoň tři jména (včetně jejich pořadí) pro každou volnou pracovní pozici. Personální komise (*Personalsenate*) musí své nominace odůvodnit a ve svém zdůvodnění také uvést kvalifikaci, schopnosti a vhodnost kandidáta. Tento návrh však není pro orgán oprávněný ke jmenování právně závazný.

Procedura přípravy a jmenování

Podle § 25 odst. 3 zákona o soudcích a státních zástupcích (*RStDG*) je soudce jmenován na základě výběrového řízení po obdržení návrhu personální komise (*Personalsenate*). § 26 odst. 1 zákona o soudcích a státních zástupcích (*RStDG*) stanovuje, že za soudce může být jmenován pouze ten, kdo:

- splnil požadavky stanovené pro soudní přípravnou službu (*Richterlicher Vorbereitungsdienst*)
- složil soudcovskou zkoušku
- absolvoval čtyři roky právní praxe (*Rechtspraxis*), včetně nejméně jednoho roku v soudní přípravné službě (*Richterlicher Vorbereitungsdienst*)

Výjimku z těchto podmínek mají pouze univerzitní profesori právnických fakult rakouských univerzit. Výjimku pro splnění podmínky absolvování roční soudní přípravné služby (*Richterlicher Vorbereitungsdienst*) může udělit také spolkový ministr spravedlnosti, a to v případě, že není jiný

odpovídající kandidát, který by splnil všechny požadavky na jmenování.

Jednotliví uchazeči jsou přijati do výběrového řízení podle prokázání schopností. V § 33 zákona o soudcích a státních zástupcích (*RStDG*) se uvádí, že pokud nestanoví zákon jinak, rozhoduje v případě stejných schopností uchazečů:

1. délka právní praxe při prvním jmenování
2. v případě dalšího jmenování pak delší období výkonu funkce soudce

V případě nominace na předsedu senátu odvolacího soudu (*Oberlandesgericht*) nebo Nejvyššího soudu (*Oberster Gerichtshof*) se vybírá mezi již jmenovanými soudci příslušného soudu, délka jejich výkonu soudcovské služby na příslušném soudu je rozhodující, pokud byla absolvována u příslušného soudu (§33 odst 2).

Při nominaci na soudce Nejvyššího soudu (*Oberste Gerichtshof*), pokud není určeno jinak, mají přednost žadatelé z méně zastoupených obvodů odvolacích soudů (*Oberlandesgerichtssprengeln*) (§ 33 odst. 3).

Při jmenování soudců se nepoužívají psychologické testy v případě, že soudce, který má být jmenován, byl v předchozím období justičním čekatelem. V případě obecných soudů neexistuje žádný opravný prostředek ve věci rozhodnutí o jmenování nebo o odmítnutí jmenování soudce.

Kritéria, která se při posuzování kandidáta berou v úvahu, jsou stanovena v § 54 odst. 1 (*RStDG*):

- rozsah a aktuálnost odborných znalostí, především znalost pro výkon úřadu nutných předpisů a ustanovení
- schopnosti a odborné předpoklady
- pečlivost, píle, trpělivost, vytrvalost, svědomitost, spolehlivost, rozhodnost a cílevědomost
- sociální dovednosti a komunikační schopnosti
- vyjadřovací schopnosti (ústní i písemné) v německém jazyce, a pokud je to žádoucí pro výkon příslušné funkce také znalost cizího jazyka
- vztah a chování k nadřízeným, spolupracovníkům a jednotlivým stranám sporů a také mimopracovní chování uchazeče
- v případě soudců, kteří se ucházejí o jmenování na vedoucí místo, nebo kteří přicházejí do úvahy na vedoucí pozici, se hledí také na jejich vhodnost pro tuto pozici
- úspěchy dosažené v předešlé pracovní kariéře

Celkové výsledné hodnocení pak může být (§ 54 odst. 2):

- výborné, s vynikajícími znalostmi, schopnostmi a výkonností
- velmi dobré, s nadprůměrnými znalostmi, schopnostmi a výkonností
- dobré, s průměrnými znalostmi, schopnostmi a výkonností
- vyhovující, když je dosaženo minimální výkonnosti potřebné k řádnému výkonu funkce
- nevyhovující, když není dosaženo ani minimální výkonnosti potřebné k řádném výkonu funkce

Justiční čekatelství

Každý absolvent právnické fakulty, který se chce stát soudcem, se může ucházet o místo tzv. justičního čekatele (*Richteramtswarter*). Po jmenování čekatelem je přijat do soudní přípravné služby (*Richterliche Vorbereitungsdienst*). Podle § 2 odst. 1 zákona o soudcích a státních zástupcích (*RstDG*) musí splňovat následující požadavky:

- rakouské občanství
- plná svéprávnost

- plná osobní a profesní kvalifikace, včetně nezbytných sociálních dovedností potřebných pro plnění úkolů spojených s výkonem soudcovské funkce
- ukončené studium rakouského práva, nebo absolvování právnického magisterského studia (Rechtswissenschaftliches Diplomstudium) podle spolkového zákona o univerzitním studiu (BGBl. I Nr. 48/1997), spolkového zákona týkajícího se studia práv a právní vědy (BGBl. Nr. 140/19678) a na základě tohoto studia získaný titul magistr práva, nebo absolvování studia práva a státovědy podle pravidel pro studium a složení státní zkoušky v oblasti práva (StGBI. Nr. 164/1945).
- soudní praxe (Gerichtspraxis) jako praktikantská praxe (Rechtspraktikant) po dobu pěti měsíců /§ 2 odst. 2 RStDG: Z požadavku soudní praxe může být částečně osvobozen uchazeč, který pracoval jako justiční úředník (Rechtspfleger). Rozsah prominutí soudní praxe závisí na faktorech jako jsou dosavadní pracovní úspěchy (Verwendungserfolg), pracovní obor a délka vykonávání činnosti justičního úředníka./

Studium práva a právní vědy

Od roku 1981 je studium práva rozděleno na magisterské studium (*Diplomstudium*) a doktorský studijní program. Rozdělení na bakalářský, magisterský a doktorský studijní program zatím v této oblasti plně neproběhlo. Po ukončení studia práva má absolvent nárok na prohloubení svých odborných znalostí a vědomostí odbornou praxí u soudu (*Gerichtspraxis*) jako tzv. praktikant (*Rechtspraktikant*). Tato praxe je podmínkou pro pozdější výkon funkce soudce, státního zástupce, notáře a také advokáta nebo v případě výkonu právní činnosti ve finanční prokuratuře (*Finanzprokurator*).

Podle § 2a odst. 1 zákona o soudcích a státních zástupcích (*RStDG*) je podmínkou přijetí uchazeče za justičního čekatele absolvování studia rakouského práva na univerzitě ukončené získáním akademického titulu z oblasti právní vědy. Délka studia je minimálně čtyři roky, se získáním minimálně 240 ECTS kreditů podle zákona o vysokých školách (§ 51 Abs. 2 Z 26 *Universitätsgesetz 2002*).

§ 2a odst. 2 (RStDG):

V rámci studia musí student prokazatelně získat znalosti z oblastí:

- rakouského občanského práva a občanského soudního řízení
- rakouského trestního práva a trestního řízení
- rakouského ústavního práva včetně základních lidských práv a rakouského správního práva včetně správního soudního řádu
- rakouského práva obchodních společností, rakouského pracovního, sociálního a daňového práva
- evropského práva a obecného mezinárodního práva
- v případě potřeby také jiné znalosti z oblasti právního vědního oboru
- základy práva, ekonomiky a další znalosti ve vztahu k právní vědě

Podmínkou absolvování studia je také vypracování písemné (pozitivně hodnocené) práce, věnované tématu z některé z výše uvedených právních oblastí (§2a odst. 3 (RStDG)).

Čekatelství a soudcovská zkouška

Vzdělávání a praxe v rámci soudní přípravné služby (*Richterlicher Vorbereitungsdiens*t) trvá čtyři roky a je ukončeno úspěšným složením soudcovské zkoušky. Podle § 16 zákona o soudcích a státních zástupcích (*RStDG*) jsou znalosti a dovednosti uchazeče potřebné k výkonu funkce soudce a jeho schopnost formulovat soudní rozhodnutí prokázány soudcovskou zkouškou, která se skládá z písemné i ústní části.

Písemná část představuje vypracování dvou klauzurních prací z oblasti občanského a trestního

práva. Probíhá ve dvou dnech a na vypracování každé práce má uchazeč maximálně 10 hodin. Ústní zkouška je neveřejná a trvá minimálně dvě hodiny (v případě paralelní zkoušky dvou kandidátů minimálně 3 hodiny). Předmětem ústní zkoušky jsou znalosti a jejich praktická aplikace z oblastí:

- občanské právo, včetně mezinárodního práva soukromého, také sociální a pracovní právo
- právo obchodních společností a duševního vlastnictví
- občanský soudní řád
- trestní právo a základy kriminologie
- Ústava a vnitřní struktura soudů, včetně jednacích řádů
- ústavní právo, základní lidská práva, antidiskriminační zákon, ústavní a správní soudnictví, základy správního a finančního práva
- služební právo (hlavně u soudců a státních zástupců)
- procesní řízení, usnesení zabývající se funkcí státního zástupce, spolupráce a koordinace mezi orgány výkoné a soudní moci, ochrana obětí a prevence
- Evropské právo

Složení zkušební komise je dáno § 19 zákona o soudcích a státních zástupcích (*RStDG*). Ústní zkouška se skládá před pěti zkušebními komisaři, ze kterých alespoň dva musí být soudci (příčemž jeden z nich musí být členem odvolacího soudu (*Oberlandesgericht*)) a jeden státní zástupce. Předseda odvolacího soudu jmenuje pro každou takovou zkušební komisi předsedu a ostatní členy. Písemné práce hodnotí ti komisaři, kteří jsou nebo byli soudci.

Slovensko

Právní úprava

Soudní soustavu upravuje Ústava Slovenské republiky (zákon č. 460/1992 Zb.), a to konkrétně v hlavě sedmé – Soudní moc. Zde je vymezen Ústavní soud, jako nezávislý soudní orgán ochrany ústavnosti, a dále soustava soudů složená z Nejvyššího soudu Slovenské republiky a ostatních soudů, kterými se dle zákona o soudech (zákon č. 757/2004 Z. z.) myslí okresní soudy, krajské soudy a Specializovaný trestní soud.

Ustanovování soudců upravuje zákon č. 38/1993 Z. z. o organizaci Ústavného súdu a dále zákon č. 385/2000 Z. z. o súdcoch a prísediach. Soudní radu upravuje zákon č. 185/2002 Z.z. o Súdnej rade Slovenskej republiky.

Druhy soudů

Slovenská republika má 3 soudní soustavy, kromě obecných soudů má Specializovaný trestní soud a Ústavní soud.

Kdo provádí jmenování

Obecné soudy - Soudci obecných soudů jsou podle Ústavy jmenováni prezidentem republiky na návrh Soudní rady Slovenské republiky bez časového omezení. Jmenován může být občan Slovenské republiky, který dosáhl věku 30 let, je volitelný do Národní rady a má dokončené vysokoškolské právnické vzdělání. Soudce se ujímá funkce složením slibu do rukou prezidenta republiky. Podrobné předpoklady pro výkon povolání soudce viz níže.

Ústavní soud SR - Ústavní soud se skládá z třinácti soudců, kteří jsou jmenováni prezidentem republiky na návrh Národní rady Slovenské republiky na dobu dvanácti let. Národní rada navrhuje

prezidentovi dvojnásobný počet kandidátů, než má být jmenováno soudců, a to z kandidátů, které může navrhnout Národní radě ke schválení poslanec Národní rady, vláda Slovenské republiky, předseda Ústavního soudu, předseda Nejvyššího soudu, generální prokurátor SR (nejvyšší státní zástupce), zájmové organizace právníků nebo vědecká instituce. Soudce se ujímá funkce složením slibu do rukou prezidenta republiky. Soudcem ÚS se může stát občan SR, který je volitelný do Národní rady, dosáhl věku 40 let, má vysokoškolské právnické vzdělání a nejméně patnáctiletou právní praxi. Nikdo pak nemůže být jmenován soudcem ÚS dvakrát. Podrobnější úpravu obsahuje zákon č. 38/1993 Z. z. o organizaci Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho súdcov.

Požadavky pro jmenování

Předpoklady pro jmenování do funkce soudce jsou kromě Ústavy SR vyjmenovány v zákonu č. 385/2000 Z. z. o súdcoch a prísediacich. Soudcem se může stát pouze občan Slovenské republiky. Soudcem může být jmenován občan, který nejpozději v den jmenování dosáhl 30 let věku. U Nejvyššího soudu a u Specializovaných soudů je nutné dosáhnout 35 let věku. U Ústavního soudu je minimální věk stanoven na 40 let.

Uchazeč o pozici soudce musí mít vzdělání druhého stupně v oboru právo na právnické fakultě vysoké školy na Slovensku nebo mít uznaný doklad o získání vysokoškolského právnického vzdělání druhého stupně na zahraniční vysoké škole (nostrifikace dle vyhlášky č. 141/1991 Zb. o nostrifikácii diplomov a iných dokladov o štúdiu na zahraničných vysokých školách). Dalším předpokladem je tzv. způsobilost. Způsobilým je uchazeč tehdy, má-li plnou svéprávnost a je-li zdravotně způsobilý pro výkon funkce soudce podle zákona č. 272/1994 Z. z. o ochraně zdravia ľudí. Bezúhonnost se prokazuje výpisem z rejstříku trestů, ne starším 3 měsíců. Pro účely tohoto zákona se za bezúhonnou nepovažuje osoba, které bylo odsouzení za úmyslný trestní čin zahazeno ani osoba, na kterou se dle trestného zákona (č. 300/2005 Z.z) pohlíží, jako by nebyla odsouzena. Zákon dále stanoví předpoklady soudcovské způsobilosti, které mají být zárukou řádného vykonávání soudcovské funkce. Jde o požadavky morálního standardu a integrity pro náležitý a zodpovědný výkon funkce, které posuzuje soudní rada, přičemž má k dispozici i podklady od Národního bezpečnostního úřadu, kterými zjišťuje, že uchazeč:

- „a) nie je pod preukázateľným nátlakom v dôsledku finančnej situácie,*
- b) nie je preukázateľne závislý od konzumácie alkoholických nápojov alebo od iných návykových látok,*
- c) neprijíma neoprávnené platby, dary alebo iné výhody alebo nezneužíva postavenie a funkciu na získavanie neoprávnených požitkov,*
- d) nedisponuje s majetkom, ktorého hodnota je neprimeraná priznaným príjmom a ktorého legálnosť pôvodu nie je schopný alebo ochotný preukázať,*
- e) nemá obchodné, majetkové alebo finančné vzťahy s osobami z prostredia organizovaného zločinu, alebo*
- f) nespráva sa korupčne.“*

Uchazeč (a soudce po celou dobu výkonu funkce) musí mít trvalý pobyt na území Slovenské republiky a státní občanství SR. Navrhovaný soudce musí písemně souhlasit se jmenováním do funkce soudce a s přidělením k předem určenému soudu a musí také úspěšně absolvovat výběrové řízení, není-li stanoveno v zákoně jinak.

Justiční zkouška a výběrové řízení

Uchazeč o pozici soudce musí úspěšně složit odbornou justiční zkoušku nebo advokátskou zkoušku nebo prokurátorskou zkoušku (tj. zkoušku na pozici státního zástupce) nebo notářskou zkoušku nebo zkoušku „komerčního právníka.“ Výjimkou z tohoto pravidla je, pokud je uchazeč činný v právnickém povolání nejméně po dobu 20 let a je v tomto oboru uznávanou osobností. V takovém případě mu může být zkouška ministrem spravedlnosti, se souhlasem Soudní rady, prominuta.

Na funkci soudce se pořádá výběrové řízení, pro jmenování je třeba získání nejvyššího počtu bodů ze všech uchazečů při výběrovém řízení, které se skládá z písemné a ústní části (psychologické vyšetření se vyhodnocuje spolu s ústní částí zkoušky).

Soudní rada

Soudní rada Slovenské republiky má v souladu s čl. 141a Ústavy Slovenské republiky 18 členů. Předseda rady je volen soudní radou z řad vlastních členů (dle předchozí ústavní úpravy - do 31. 8. 2014 - platilo, že předseda soudní rady byl vždy předseda Nejvyššího soudu), devět členů volí soudci, tři členy volí a odvolává Národní rada, tři členy jmenuje a odvolává prezident republiky a tři členové jmenuje a odvolává vláda Slovenské republiky. Funkční období je 5 let a soudci mohou být zvoleni či jmenováni maximálně na dvě po sobě jdoucí období. Do působnosti Soudní rady patří především předkládání návrhů na jmenování či odvolání soudců prezidentu republiky, rozhodování o přidělení a přeložení soudců, předkládání vládě návrhy kandidátů na výkon funkce soudce zastupujícího SR v mezinárodní organizaci a další. Podrobnější úprava je kromě čl. 141a Ústavy také obsažena v zákoně č. 185/2002 Z.z. o Súdnej rade Slovenskej republiky.

Slovinsko

Právní úprava

Ústava (č. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13);

Zákon o Ústavním soudu (č. 64/07 – oficiální konsolidované znění a 109/12);

Zákon o soudech (č. 94/07 – oficiální konsolidované znění, 45/08, 96/09, 86/10

Zákon o soudnictví (Sbírka zákonů Republiky Slovinsko, č. 94/07 – oficiální konsolidované znění, 91/09, 33/11, 46/13, 63/13 a 69/13 – novelizované znění)

Zákon o státních právnických zkouškách (Sbírka zákonů Republiky Slovinsko, č. 83/03 – oficiální konsolidované znění, 111/07 a 40/12).

Druhy soudů

Soudní systém Slovinské republiky se skládá z obecných a specializovaných soudů.

U obecných soudů, soudy okresní a krajské představují první instanci, zatímco soudy vrchní rozhodují o odvoláních proti rozhodnutím soudů první instance. Nejvyšší soudní autoritou v zemi je Nejvyšší soud. Ve Slovinsku existuje také systém specializovaných soudů. Ten se skládá ze čtyř pracovních soudů první instance, přičemž jeden z nich rozhoduje zároveň spory týkající se sociálního pojištění. Tyto soudy mají společný soud odvolací – Vyšší pracovní a sociální soud se sídlem v Lublani. Dalším specializovaným soudem je Správní soud Republiky Slovinsko. Ten má status vyššího soudu a zajišťuje soudní ochranu ve správních věcech. Ústavní soud Republiky

Slovensko je nejvyšší soudní autoritou na poli ochrany ústavnosti, zákonnosti, lidských práv a základních svobod. Je nezávislý na ostatních státních orgánech a vydává závazná rozhodnutí.

Kdo provádí ustavování nových soudců

Podle Ústavy jsou soudci (kromě Ústavního soudu) voleni Národním shromážděním na návrh Soudní rady (čl. 130). Soudní rada se skládá z jedenácti členů. Národní shromáždění volí Soudní radu na návrh prezidenta republiky z univerzitních profesorů práva, advokátů a jiných právníků pět členů, zatímco soudci vykonávající trvalou funkci volí ze svého středu šest členů. Členové rady vybírají ze svého středu předsedu (čl. 131). Soudní rada je státním orgánem, ale není soudní autoritou ani nereprezentuje soudce před ostatními dvěma větvemi státní moci.

Čl. 15 zákona o soudnictví stanoví, že Nejvyšší soud vyzve k přihlášení do volné funkce soudce ve lhůtě sedmi dnů od obdržení odůvodněného stanoviska předsedy soudu, ve kterém se místo uvolnilo. Výzva k podání přihlášek do funkce soudce je uveřejněna ve Sbírce zákonů. Lhůta pro podání přihlášek nesmí být kratší patnácti dnů. Přihlášky podané po vypršení uvedené lhůty a neúplné přihlášky jsou v souladu s ustanoveními upravujícími obecný správní postup odmítnuty rozhodnutím Nejvyššího soudu. Proti tomuto rozhodnutí může být podáno odvolání ve lhůtě osmi dnů. Příslušný soud musí o takovém odvolání rozhodnout ve lhůtě třiceti dnů od podání odvolání. V takovém případě jsou všechny procesy související s uprázdněnou funkcí, které se odvolání týká, pozastaveny až do vydání konečného rozhodnutí příslušného soudu.

Požadavky pro jmenování soudcem

Ústava uvádí, že funkce soudce je trvalá. Prováděcí zákon stanoví požadavek věku a další podmínky zvolení (čl. 129 Ústavy). Podmínky zvolení soudce a jmenování jsou uvedeny v zákoně o soudnictví. Jak stanoví tento zákon - každý, kdo splňuje obecné podmínky zvolení a speciální podmínky pro zvolení/jmenování do funkce soudce, může být zvolen soudcem (čl. 7).

Soudcem může být zvolen ten, kdo splňuje následující obecné podmínky:

1. slovenské občanství a aktivní znalost slovinštiny,
2. mentální zdraví a obecně dobré zdraví,
3. nejméně 30 let věku,
4. univerzitní právnický titul nebo odborný titul bakaláře práv nebo magistra práv získaný v Republice Slovensko nebo srovnatelný titul ze zahraniční právnické fakulty, který je možno prokázat zahraničním certifikátem o dosaženém vzdělání nebo stanoviskem vydaným k posouzení vzdělání nebo rozhodnutím o uznání studia,
5. složení státních právnických zkoušek,
6. osobní předpoklady pro výkon funkce soudce (čl. 8).

Osoby splňující vypočtené podmínky mohou být zvoleny do funkce soudce okresního soudu, pokud po složení státních právnických zkoušek vykonaly tři roky praxe v právnickém povolání (čl. 10).

Požadavky pro ustavování soudců u vyšších soudů

Do funkce soudce vrchního soudu může být zvolen ten, kdo vykonával funkci soudce alespoň šest let nebo po složení státních právnických zkoušek alespoň 9 let sbíral pracovní zkušenosti v právnickém povolání. Mimo to mohou být zvoleni vysokoškolští učitelé práva, kteří splňují všech

šest obecných podmínek, pokud jsou přinejmenším odborným asistentem (čl. 11).

Osoba, která úspěšně vykonávala funkci soudce nejméně patnáct let nebo po složení státních právnických zkoušek sbírala pracovní zkušenosti v právnickém povolání po dobu alespoň dvaceti let, může být zvolena soudcem Nejvyššího soudu. Vysokoškolský učitel práva, který splňuje všech šest uvedených obecných podmínek, může být také zvolen soudcem Nejvyššího soudu, pokud získal přinejmenším titul „docent“ (čl. 12).

Speciální podmínky uvedené v čl. 9 až 11 tohoto zákona musí být naplněny při volbě do funkce soudce specializovaného soudu s ohledem na postavení soudu, jak je uvedeno v zákoně o soudech.

Praxe nezbytná pro jmenování soudcem, zkoušky

Jak již bylo uvedeno výše, jednou z podmínek pro výkon funkce je náležité právní vzdělání (titul bakalář práv nebo magistr práv), kandidát navíc musí složit státní právnické zkoušky. Zákon o státních právnických zkouškách upravuje praxi, kterou je nutno vykonat, aby uchazeč mohl působit ve funkci soudce nebo státního zástupce, právníka, notáře popř. aby mohl vykonávat jiné činnosti, pro něž právo vyžaduje splnění státní právnické zkoušky (čl. 1). Praxe trvá dva roky, je vykonávána na soudech a státních zastupitelstvích a je zakončena státní právnickou zkouškou (čl. 2).

Přijetí ke zkoušce je schvalováno ministrem spravedlnosti (čl. 20). Předseda Státní zkušební komise pro státní právnické zkoušky a její členové jsou jmenováni pro konkrétní oblasti ministrem spravedlnosti. Vybírání jsou ze zkušených soudců, státních zástupců, právníků, notářů a dalších významných odborníků na právo (čl. 21).

Zkouška se skládá z písemné a ústní části (čl. 22). Písemná část zahrnuje vypracování písemných úloh týkajících se trestního a občanského práva (čl. 23), kdy vypracování každé trvá osm hodin (čl. 24). Písemná část zkoušky zahrnuje také vypracování rozhodnutí soudu první instance (čl. 25). Úspěšně složené písemné části zkoušky je předpokladem pro plnění části ústní (čl. 26). Ústní část zkoušky trvá po dobu, která je potřebná ke zjištění kandidátových dovedností v šesti základních právních oblastech, nikdy však netrvá déle než tři hodiny (čl. 27).

Ustavování funkcionářů soudů

Funkce předsedy a místopředsedy soudu je upravena zákonem o soudech, který v čl. 61 uvádí, že správu soudu má na starost předseda soudu a ředitel správy soudu. Ředitele správy soudu jmenuje a odvolává předseda soudu.

Předsedou soudu může být jmenován soudce, který splňuje následující dvě podmínky:

1. je soudcem soudu stejné nebo vyšší instance a úspěšně vykonával funkci soudce nejméně tři roky;

2. k přihlášce přiložil šestiletý strategický plán práce soudu.

Předseda soudu musí do jednoho roku od jmenování do funkce projít školicím programem pro vyšší soudní post, který je pořádán Soudním školicím centrem. Po zaškolení předseda soudu předkládá certifikát o zaškolení Soudní radě, předsedovi Nejvyššího soudu a ministrovi spravedlnosti (čl. 62).

Předsedu Nejvyššího soudu Republiky Slovinsko volí Národní shromáždění na návrh ministra spravedlnosti poté, co vyslechne názor Soudní rady a pléna Nejvyššího soudu Republiky Slovinsko. Předseda Nejvyššího soudu je volen na 6 let s možností znovuzvolení.

Předsedové ostatních soudů jsou voleni na šest let s možností znovuzvolení a to Soudní radou, která si nejprve vyslechne názor ministra spravedlnosti, předsedy Nejvyššího soudu a předsedy přímo nadřízeného vyššího soudu nebo předsedy krajského soudu při volbě předsedy okresního soudu,

neboť okresní soud je organizační jednotkou krajského soudu. Při výběru či volbě kandidáta se Soudní rada zaměřuje především na následující kritéria:

- potřeby příslušného soudu,
- strategický plán práce soudu, který kandidát předložil,
- kandidátovu profesní kvalifikaci a zvláštní schopnosti, zkušenosti, doporučení a úspěchy v práci soudce,
- kandidátovy jazykové schopnosti (čl. 62a).

Soudní rada vyzve k přihlášení do uprázdněné funkce předsedy soudu nejméně šest měsíců před koncem funkčního období. Výzva k přihlášení je publikována ve Sbírce zákonů Republiky Slovinsko.

Proti rozhodnutí Soudní rady, kterým tato volí kandidáta a zároveň tak rozhoduje o odmítnutí jiných kandidátů, nebo proti rozhodnutí, podle kterého není zvolen žádný kandidát, může být podána ve lhůtě 8 dnů od vydání rozhodnutí správní námitka. V administrativním sporu musí příslušný soud rozhodnout ve lhůtě 30 dnů od podání žaloby proti rozhodnutí. Podaná žaloba má za účinek odložení jmenování do doby, než vyprší zákonná lhůta, kterou má soud na to, aby rozhodl o odvolání, nebo do doby, než soud v této lhůtě rozhodne (čl. 62b).

Ustavování soudců Ústavního soudu

Podle ustanovení Ústavy se Ústavní soud skládá z devíti soudců volených na návrh prezidenta republiky Národním shromážděním způsobem upraveným v zákoně. Soudci jsou vybíráni z odborníků na právo. Předseda Ústavního soudu je volen soudci Ústavního soudu na období tří let (čl. 163). Soudci Ústavního soudu jsou voleni na období devíti let a nemohou být znovuzvoleni (čl. 165). Zákon o Ústavním soudu v čl. 9 stanoví, že soudcem ústavního soudu může být zvolen jakýkoliv občan Republiky Slovinsko, který je odborníkem na právo a dosáhl minimálně 40 let věku. Předseda Ústavního soudu uvědomí prezidenta republiky a Národní shromáždění o konci funkčního období soudce Ústavního soudu nejpozději 6 měsíců před jeho skončením (čl. 11). Poté, co je prezident uvědoměn, má lhůtu 30 dní na to, aby uveřejnil ve Sbírce zákonů Republiky Slovinsko výzvu k přihlášení kandidátů na soudce Ústavního soudu (čl. 12). Vedle toho může prezident navrhnout i jiné kandidáty. Prezident republiky může navrhnout větší počet kandidátů než by odpovídal počtu uvolněných míst na Ústavním soudu (čl. 13). Soudce Ústavního soudu je zvolen v tajné volbě většinou hlasů všech poslanců Národního shromáždění (čl. 14).

Švédsko

Právní úprava

Ústava, Zákon o soudním řízení.

Profesní zkoušky a další náležitosti k vykonávání soudního úřadu upravuje vláda. Proces výběru soudců byl podroben zásadním změnám letech 2008 a 2011. 1. července 2008 byl zřízen zvláštní vládní výbor, Rada pro navrhování soudců, která je odpovědná za přípravu procesů, které se týkají navrhování nových soudců. V roce 2011 došlo k reformě navrhovacího procesu nových soudců. Zmocnění Rady pro navrhování soudců bylo rozšířeno na přípravu všech procesů, které se týkají navrhování nových soudců.

Druhy soudů

Soudní soustava ve Švédsku je rozdělena do dvou oddělených odvětví, a to na obecné soudy (general courts) a na obecné správní soudy (general administrative courts). Každé odvětví je rozděleno do tří instancí. Obecným soudům přísluší agenda trestněprávních, občanskoprávních a obchodněprávních věcí. Nejnižší instancí obecných soudů jsou okresní soudy, kterých je čtyřicet osm. Druhou instancí jsou odvolací soudy, kterých je šest. Ty se zabývají případy, které již byly projednány u okresních soudů. Nejvyšší instancí v rámci obecných soudů je Nejvyšší soud (Högsta domstolen, Supreme court). Rozhodnutí nejvyššího soudu slouží jako precedenty pro soudy nižších instancí. Obecné správní soudy se zabývají spory mezi soukromými osobami a orgány veřejné moci. Obecné správní soudy se člení na Správní soudy, Odvolací správní soudy a Nejvyšší správní soud (Högsta förvaltningsdomstolen, Supreme Administrative Court). Správních soudů je dvanáct a jsou, kromě enumerativně vypočtených případů, soudy první instance v rámci obecných správních soudů. Odvolací správní soudy jsou čtyři, jsou příslušné již projednaným případům Správních soudů, ale v některých, enumerativně vyčtených, případech jsou soudy první instance. Nejvyšší správní soud je nejvyšší instancí v rámci obecných správních soudů a je poslední instancí všech věcí, které přísluší tomuto odvětví. Dále je ve Švédsku soustava zvláštních soudů. Tyto soudy obvykle mají jednoinstanční nebo dvojinstanční systém. Patří sem pozemkové soudy a pro ochranu životního prostředí (mark- och miljödomstolar, Land and environmental courts), kterých je pět v první instanci a jeden v druhé instanci, dále Migrační soud (migrationsdomstolar, Migration courts), které jsou tři v první instanci a jeden v druhé odvolací instanci, poté Pracovněprávní soud (Arbetsdomstolen, The Labour Court), Tržní soud (Marknadsdomstolen, The Market Court), Patentový soud (Patentbesvärsträtten, the Court of Patent Appeals) a Soud pro obranu a zpravodajskou službu (Försvarsunderrättelsesdomstolen, The Defence Intelligence Court).

Kdo provádí jmenování, požadavky pro jmenování soudcem

Soudci jsou ve Švédsku jmenováni vládou po předchozím přípravném procesu, organizovaném Radou pro navrhování soudců. Nutnou podmínkou ke jmenování soudcem je absolvování aspoň bakalářského studia oboru právo nebo obdobného studia. Soudní úřad nesmí vykonávat osoba, která je ve stavu bankrotu nebo má ustanoveného opatrovníka podle článku 11, odstavce 7 zákona o rodičovství, pěstounství a dětech.

Výběr, příprava a zkoušky kandidátů na soudce

Kandidát na soudce se přihlašuje na ministerstvu spravedlnosti⁷⁵. Proces je po novelizaci předpisů transparentní, všechna nová místa jsou zveřejňována a každý má možnost se o toho místo ucházet. Pro začínající soudce po výběru kandidáta následuje příprava, ve formě praxe jako asistenti soudce nebo soudní úředníci u okresního nebo správního soudu základního stupně, která trvá dva roky. Poté musí kandidát absolvovat soudcovskou zkoušku (podle článku 4, odstavce 1 zákona o soudním

⁷⁵ V rámci výběrového řízení kandidátů na soudce se musí zohledňovat pouze objektivní faktory, jako například služební zásluhy a kvalifikace podle článku 11, odstavce 6 Statutu vlády. Ustanovení § 4 zákona o veřejné službě (ang. Public Employment Act) stanoví, že primárním kritériem při výběru má být kvalifikace, pokud nejsou zvláštní důvody pro jiné kritérium. Mimo služební zásluhy a kvalifikaci mají být brány v potaz další objektivní faktory, související všeobecné politické cíle týkající se trhu práce, genderové rovnosti a sociální a zaměstnanecké cíle.

řízení). Po absolvování zkoušky následuje praxe u okresního soudu později i vyššího, ve funkci přidruženého soudce.

Teprve poté následuje úřední jmenování vládou na pozici stálého soudce, na návrh Rady pro navrhování soudců. (Soudci odvolacích soudů jsou jmenováni obvykle až po 20 letech praxe.) Návrh Rady pro navrhování soudců ke jmenování soudcem musí vždy obsahovat motivaci, tedy proč byl kandidát vybrán. Vláda není formálně vázána návrhem Rady pro navrhování soudců. Pokud však vláda rozhodne o jmenování soudcem kandidáta, který není na listině kandidátů Rady pro navrhování soudců, měla by nejprve Rada pro navrhování soudců předložit své stanovisko týkající se takových uchazečů.

Velká Británie

Právní úprava

Způsob jmenování soudců ve Velké Británii se v jednotlivých částech Británie liší, jediným společným soudem je Nejvyšší soud Velké Británie (*UK Supreme Court*). V následující části je popisován systém soudců v Anglii a Walesu. Legislativní úprava procesu jmenování soudců byla zásadně reformována v roce 2005 Zákonem o ústavních reformách (*Constitutional Reform Act 2005*), na základě kterého vznikla Komise pro jmenování soudců a došlo k oslabení postavení Lorda kancléře (*Lord Chancellor*), jinak do té doby člena vlády odpovědného mimo jiné za jmenování soudců. Další změna proběhla v roce 2007 přijetím Zákona o soudních tribunálech a výkonu rozhodnutí (*Tribunals Courts and Enforcement Act 2007*), kterým byl snížen počet let praxe potřebný pro získání postavení soudce. V roce 2013 byla Zákonem o trestných činech a soudech (*Crime and Courts Act 2013*) převedena část pravomocí v oblasti jmenování soudců z Lorda kancléře na hlavního soudce Anglie a Walesu.

Druhy soudů a kdo provádí jmenování

Na nejnižší úrovni soudního systému Anglie a Walesu jsou nižší (magistrátní) soudy (*Magistrates' Courts*) a tribunály (*Tribunals*), které řeší zkrácená soudní řízení a část odvolacích řízení. Na vyšší úrovni je 78 soudů Koruny (*Crown Court*), které rozhodují ve věcech trestních, a 218 Soudů hrabství (*County Courts*). Pod tyto soudy spadá většina civilních řízení. V Anglii a Walesu existuje také Vrchní soud (*High Court*). Proti rozhodnutí Vrchního soudu je možné podat odvolání k Odvolacímu soudu (*Court of Appeal*). Konečným odvolacím stupněm Velké Británie je Sněmovna lordů (*House of Lords*).⁷⁶

Pro jmenování soudců neexistuje dolní věková hranice, věk je omezen pouze horní hranicí 70 let, tedy věkem pro odchod do důchodu. Je sice stanovena podmínka praxe, počet let předchozí praxe však není přesně stanoven, očekává se rozumný počet odsloužených let, obecně se počítá s délkou praxe v trvání 5 let. Není tak možné ucházet se o funkci soudce ihned po dostudování právnické školy. Funkce soudce je zde považováno za druhé subsekventní zaměstnání v kariéře, nejprve je třeba získat praxi. Z tohoto důvodu nejsou mezi soudci osoby mladší 30ti let. Výběr soudců má na starosti Komise pro jmenování soudců v Anglii a Walesu. Tato Komise má 15 členů, jedním z nich je předseda. Komise je jmenována na základě otevřeného výběrového řízení a organizačně podléhá ministerstvu spravedlnosti. Před rokem 2005 byly pravomoci dnes náležející komisi

⁷⁶ Judicial Appointment Commission: Starting a Judicial Career – Selection Process [online] Dostupné z: <http://jac.judiciary.gov.uk/selection-process/selection-process.htm>

svěřeny Lordu kancléři. Komisaři jsou osoby z praxe v justici, advokacii, může také jít o soudní úředníky a osoby z lidu. Nejméně 3 z komisařů však musí být soudci.

Na základě požadavků soudů nebo ministerstva spravedlnosti komise vypisuje výběrové řízení na uvolněná místa soudců a realizuje výběrové řízení. Komise vybírá na jedno uvolněné místo jednoho kandidáta. Úkolem Komise není jmenování soudců, ale výběr a jejich doporučení příslušné osobě⁷⁷.

Jmenování soudců Nejvyššího soudu

V Anglii a Walesu neexistuje ústavní soud, nejvyšší úroveň soudnictví představuje Nejvyšší soud. Požadavky na soudce Nejvyššího soudu spočívají především ve zkušenostech každého uchazeče. Podmínkou je vykonávání vysoké soudní funkce⁷⁸ po dobu nejméně 2 let, nebo právní praxe v trvání 15 let. Volba soudce Nejvyššího soudu začíná u Lorda kancléře, který svolá výběrovou komisi. Této komisi předsedá předseda Soudního dvora a zasedají v ní zástupci Komise pro jmenování soudců v Anglii a Walesu, Správní rady pro jmenování soudců ve Skotsku a zástupci Komise pro jmenování soudců v Severním Irsku. Po výběru konkrétního uchazeče je nutná konzultace s Lordem kancléřem. Pokud ten s výběrem souhlasí, předá jméno kandidáta předsedovi vlády a ten jméno předá Královně, která soudce Nejvyššího soudu jmenuje.

Procedura ustavování soudců – výběrové řízení

Výběr soudců obecných soudů má několik fází:

- Žádost o volné pracovní místo soudce
- Zveřejnění uchazečů
- Předvýběr, zúžení počtu uchazečů
- Výběr kandidáta
- Zpráva z výběru kandidáta
- Konzultace v Komisi
- Rozhodnutí o výběru
- Zpráva příslušnému orgánu

Výběrové řízení začíná, když je Komisi pro jmenování soudců doručena žádost o volné pracovní místo. Již v této žádosti jsou uvedeny požadavky na uchazeče. V další fázi dochází ke zveřejnění jednotlivých uchazečů o volné pracovní místo na internetových stránkách a ověření jejich bezúhonnosti a zaměření. Poté již přichází na řadu fáze předvýběru uchazečů a snížení jejich počtu. Toto může probíhat formou on-line testů, které mají odhalit, zda uchazeči na dané pracovní místo mají předpoklady. Možností, jak zúžit množství uchazečů, je také zasednutí 3 členné komise, která na základě listinných podkladů a sebehodnocení uchazečů rozhoduje. Tato tříčlenná komise je složena ze zástupce laického, soudního a nezávislého. Obecně se preferuje zadávání on-line testů, neboť z nich vychází srovnatelné výsledky a uchazeči si mohou zvolit místo a čas jejich složení, eliminují se tím důsledky vnějších vlivů. I po on-line testech následuje hodnocení listinných podkladů a ověřování referencí na dané uchazeče. Po zúžení počtu kandidátů nachází vlastní výběr kandidátů. Tento den je složen z pohovorů, hraní rolí, prezentace, případně je doplněn o situační otázky. Rozhovory se uskutečňují před komisí složenou ze 3 až 5 osob, nesmí zde chybět předseda, soudní člen a nezávislá osoba. Hraní rolí obvykle simuluje soudní prostředí a má za úkol odhalit, jak se uchazeč umí rozhodovat a zda je přirozenou autoritou. Situační otázky jsou založeny

⁷⁷ Příslušnou osobou může být Lord Chancellor, Lord Chief Justice či Senior President of Tribunals

⁷⁸ Patří sem soudci Vrchního soudu a Odvolacího soudu.

na reálných situacích a uchazeč je tázán na své řešení situace, pro odpovědi má čas na prostudování materiálu a přípravu odpovědi. Po ukončení dne výběru je na základě hodnocení každého uchazeče vytvořena zpráva z výběru kandidátů, která obsahuje i zhodnocení uchazeče, který nejlépe odpovídá požadavkům na danou pozici. Před samotným jmenováním uchazeče soudcem je nutné seznámit s výsledkem výběrového řízení příslušný soud a řešit jeho případné připomínky.⁷⁹

Zdroje:

Francie

OBERTO, Giacomo. Recrutement et formation des magistrats en Europe: Étude comparée. Division des Editions, direction de la communication et de la recherche, 2003. ISBN 92-871-5041-9. Dostupné z: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/lisbonnetwork/rapports/LivreOberto_fr.pdf.

Étude comparée. Conseil d'Europe;

Ordonnance n° 58-1270 du 22 décembre 1958 portant loi organique relative au statut de la magistrature. Dostupné na:

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=AAEB35BAA9E06090745BE53194BA0218.tpdjo03v_2?cidTexte=LEGITEXT000006069212&dateTexte=20140518;

Décret n°72-355 du 4 mai 1972 relatif à l'Ecole nationale de la magistrature, ve francouzském znění online dostupný na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006061934&dateTexte=20110622>;

Loi n° 83-634 du 13 juillet 1983 portant droits et obligations des fonctionnaires. Loi dite loi Le Pors. Dostupný na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068812>;

Loi n° 84-16 du 11 janvier 1984 portant dispositions statutaires relatives à la fonction publique de l'Etat. Dostupné na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068830&dateTexte=20081128>;

Décret n°85-1148 du 24 octobre 1985 modifié relatif à la rémunération des personnels civils et militaires de l'Etat, des personnels des collectivités territoriales et des personnels des établissements publics d'hospitalisation. Dostupný na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006064738>;

Décret n°94-874 du 7 octobre 1994 fixant les dispositions communes applicables aux stagiaires de l'Etat et de ses établissements publics. Dostupný na: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000366828>.

Finsko

Thomas, Ch. Review of judicial training and education in other jurisdictions, 2006, available: http://www.ucl.ac.uk/laws/judicial-institute/files/Judicial_Training_and_Education_in_other_Jurisdictions.pdf

Itálie

Zdroj: webové stránky Nejvyšší soudcovské rady <http://www.csm.it/documenti/%20pdf/SistemaGiudiziarioItaliano.pdf>.

Ostatní státy - odpovědi z jednotlivých států, dotaz ECPRD č. 2572. Sbírky zákonů těchto států.

⁷⁹ Judicial Appointment Commission: Annula Report and Counts [online] Dostupné z: <http://jac.judiciary.gov.uk/selection-process/selection-process.htm>

Dále dotaz ECPRD č. 2404.

Nizozemsko

Hisch, G. Appointing of Supreme Court Judges. Examination of Situation in Individual Countries. Bundesgerichtshof 2006.